

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

VEZILO 2022

**VSE DELAJTE IZ LJUBEZNI,
NIČ IZ PRISILE**

Sv. Frančišek Saleški

salve

Ángel Fernández Artime
VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

VEZILO 2022

**>>VSE DELAJTE IZ LJUBEZNI,
NIČ IZ PRISILE<<**
Sv. Francišek Saleški

*Ob četrti stoletnici smrti
svetega Franciška Saleškega*

PREVOD
s. Mojca Šimenc, FMA

salve

Dva velikana, ki si sledita v salezijanski karizmi

Na začetku bi rad povedal, da ni moj namen napisati knjižico o življenju svetega Frančiška Saleškega: obstajajo odlične biografije, ki so jih napisali pravi strokovnjaki. Poleg tega bi bilo to od mene zelo predržno in zagotovo presega moje sposobnosti in namene. Na teh straneh želim prispevati, da bi čudovita osebnost svetega Frančiška Saleškega ob četrto stoletnici njegove smrti razsvetlila našo salezijansko družino, don Boskovo družino, ki ima korenine v njem in vsak dan črpa iz njegove duhovnosti.

V tem komentarju na *Vežilo 2022* za salezijansko družino bi rad spregovoril o dveh velikanih, ki sta živele salezijansko karizmo. Prvič zato, ker sta oba velik dar Cerкви, in drugič zato, ker je don Bosko kot nihče drug znal duhovno moč Frančiška Saleškega prenesti v vzgojo in vsakodnevno evangelizacijo svojih revnih otrok. Ta naloga je še naprej zaupana celotni salezijanski družini v Cerкви in današnjem svetu.

Upam si trditi, da imata Frančišek Saleški in Janez Bosko na simboličen način veliko skupnega že od svojega izvora. Že od zibelke.

Frančišek Saleški se je rodil pod savojskim nebom, ki krasi doline, ki jih prečkajo potoki, ki se dvigajo z najvišjih vrhov Alp.

Kako ne bi pomislili, da je bil tudi Janez Bosko nekoliko savojski? Ni se rodil na gradu, vendar je imel tako kot Frančišek dar zelo nežne matere, polne vere. Françoise de Boisy je bila zelo mlada, ko je pričakovala svojega

prvega otroka, in v Annecyju je pred svetim turinskim prtom, ki ji je govoril o trpljenju blaženega Božjega Sina, dala čustveno obljubo: otrok, ki ga je nosila v sebi, bo za vedno pripadal Jezusu.

Mama Margareta pa bo nekega dne zaupala svojemu Janezu: »Ko si prišel na svet, sem te izročila blaženi Devici.«¹ V Turinu je don Bosko prav tako pokleknil pred svetim turinskim prtom.

Krščanske matere ustvarjajo svetnike. Na gradu, kot Frančišek, ali v razpadajoči podeželski hiši, kot Janez.

Pravijo, da je bil prvi polni stavek, ki ga je Frančišek zmogel izreči, naslednji: »Dobri Bog in moja mati me imata zelo rada.« In res je dobri Bog poskrbel za Frančiška, kot bo čez čas poskrbel tudi za Janeza Boska. In obema je podaril veliko srce.

Frančišek je študiral v Parizu in Padovi na najprestižnejših univerzah tistega časa. Janez Bosko se je učil ob svečah v kleti kavarne Caffè Pianta v Chieriju. Toda Duh se ne ustavi pred človeškimi težavami. Usojeno jima je bilo, da se srečata. Nekega dne je don Bosko rekel skupini mladih, ki so z njim odraščali v Oratoriju Valdocco: »Imenovali se bomo salezijanci.«² Od tistega trenutka je začelo rasti veliko drevo don Boskove družine: salezijanska družina, ki jo je vedno vodil Duh.

Sveti Frančišek Saleški je ena od zgodovinskih osebnosti, ki s časom pridobiva na aktualnosti in pomenu zaradi plodnega širjenja njegovih navdihov, izkušenj in duhovnih prepričanj. Njegov predlog krščanskega življenja, njegova metoda duhovnega spremljanja in antropološka vizija odnosa med človekom in Bogom so po štiristo letih še vedno navdušujoči.

¹ Janez Bosko, *Spomini* [ur. A. S. Snoj], Ljubljana, Salve, 1996, 60.

² Prim. *MB* V, 9.

Tema, ki smo jo izbrali za to družinsko vezilo, zvesto dediščini in tradiciji, ki nam jo je zapustil don Bosko, izhaja iz peresa samega Frančiška Saleškega, ki je pisal svoji duhovni hčeri sveti Jeanne Frances de Chantal: »Če pa so vam zelo všeč molitve, ki ste jih navedli zgoraj, jih ne spreminjajte, vas prosim, in če se vam zdi, da se odrekate nečemu, kar vam predlagam, ne imejte nobenih pomislekov, kajti pravilo naše poslušnosti, ki vam ga pišem z velikimi črkami, je: VSE DELAJTE IZ LJUBEZNI, NIČESAR NA SILO; BOLJE JE LJUBITI POSLUŠNOST KOT SE BATI NEPOSLUŠNOSTI«. ³

Konstitucije don Boskovih salezijancev vsebujejo veliko osnov in značilnosti duhovnosti svetega Frančiška Saleškega. Enako velja za hčere Marije Pomočnice in številne druge skupine don Boskove družine, saj ima njihova identiteta veliko salezijanskih elementov. V tem smislu ni težko najti harmonije, povezav in neposrednih aplikacij med besedili, ki jih je pred štiristo leti napisal Frančišek Saleški, in tistimi prvinami, ki kot

³ Sveti Frančišek nadaljuje: »Zapuščam vam duha svobode, ne tistega, ki izključuje poslušnost, ki je svoboda sveta, ampak tistega, ki izključuje nasilje, zadržke, tesnobo. Če močno ljubiš poslušnost in pokorščino, bi rad, da bi, če bi prišla prava in ljubeča priložnost opustiti nekatere tvoje vaje, to bila nekakšna poslušnost in da bi to odsotnost nadomestila ljubezen« (*Pismo CCXXXIV. Baronici Chantal*, OEA XII, 359. Pismo je datirano 14. oktobra 1604). Za citate iz svetega Frančiška Saleškega se bom, kolikor bo mogoče, skliceval na celotno izdajo v 27 zvezkih, ki temelji na izvirnih avtografih in izdajah, ki so jih uredile sestre sestre Obiskanja prvega samostana v Annecyju, *Oeuvres de Saint François de Sales*, ki so navedeni s kratico OEA («Oeuvres Edition Annecy») z navedbo zvezka in strani izdaje. Včasih bom navedel le sekundarni vir. Za lažje iskanje in branje je na voljo čudovita digitalna knjižnica z vsemi deli svetega Frančiška Saleškega, ki so na voljo v različnih digitalnih oblikah: https://www.donboscosanto.eu/francesco_di_sales/index-fr.php.

značilnosti naše identitete pripadajo naši salezijanski duhovni dediščini.

Kot vodilo za pričujoči prispevek uporabljam zlasti 38. člen Konstitucij don Boskovih salezijancev, ki - v okviru naše pastoralne vzgojne službe - opisuje značilnosti preventivnega sistema v našem poslanstvu in izraža povzetek vidikov, ki jih želim razviti, kot da bi šlo za posodobljeno kazalo misli svetega Frančiška Saleškega. Tako beremo:

»Da bi mogli izpolnjevati svoje vzgojno in pastoralno služenje, nam je don Bosko izročil 'preventivni sistem'.

»Ta sistem sloni ves na pameti, veri in ljubeznivosti v celoti temelji na razumu, veri in ljubeči dobroti.« Ne sklicuje se na prisilo, temveč na notranje moči razuma, srca in hrepenenja po Bogu, ki jih vsak človek nosi globoko v sebi.

V eno samo življenjsko izkušnjo povezuje vzgojitelje in mlade v ozračju domačnosti, zaupanja in dialoga.

V posnemanju Božje potrpežljivosti se srečujemo z mladimi na stopnji njihove svobode. Spremljamo jih, da bi v njih dozorelo trdno prepričanje in da bi postopno postali odgovorni v občutljivem poteku rasti njihove človečnosti v veri« (Konstitucije SDB, člen 38).

Kar našo salezijansko družino odlikuje v današnjih raznolikih in različnih družbah in kulturah, je prav don Boskov preventivni sistem, ki ga je mogoče uporabiti, spoznati in sprejeti v najrazličnejših okoliščinah. V citiranem članku ter v osrednjih miselnih in duhovnih potezah svetega Frančiška Saleškega najdem veliko skupnih elementov, ki mi omogočajo vzpostaviti dialog med Frančiškom Saleškim in don Boskom. Naj jih navedem:

- ✚ Nič na silo. Svoboda je božji dar; - zato se naš vzgojni sistem »ne sklicuje na prisilo«.
- ✚ Prisotnost Boga v človekovem srcu: - zato prepoznavamo »hrepenenje po Bogu, ki ga vsak človek nosi globoko v sebi«.
- ✚ Življenje v Bogu: - ki »v eno samo življenjsko izkušnjo povezuje vzgojitelje in mlade.«
- ✚ Nežnost in prijaznost: - ta nas vodi, da z mladimi živimo »v ozračju domačnosti, zaupanja in dialoga«.
- ✚ Brezpogojna ljubezen, - ki v naši vzgojni družini omogoča, da se »v posnemanju Božje potrpežljivosti srečujemo z mladimi na stopnji njihove svobode«.
- ✚ S potrebo po duhovnem vodstvu: - in jih torej »spremljamo, da bi v njih dozorelo trdno prepričanje«.
- ✚ Da bi živeli »vse iz ljubezni«: - da bi »bili vedno bolj odgovorni v občutljivem procesu rasti svoje človeškosti v veri«.

Nič na silo. Svoboda je Božji dar.

Zato se naš vzgojni sistem »ne sklicuje na prisilo«

»Naj me v vsem vodita ljubezen in prijaznost svetega Frančiška Saleškega«: to je bil eden od sklepov, ki jih je mladi don Bosko sprejel med duhovnimi vajami pred duhovniškim posvečenjem.⁴ V semenišču v Chieriju je imel priložnost spoznati glavna dela svetega Frančiška Saleškega. Njegov sklep kaže, da je don Bosko v Saleškem odkril in našel zgled ne le za delovanje, ampak tudi za življenje. Dobrodelnost in prijaznost, ki ju je sveti Frančišek Saleški izkazoval v odnosih z ljudmi, sta prepričljivo vplivali na don Boska in ga zaznamovali do konca življenja. V teh krepostih je zagotovo prepoznal skladnost z napotkom, ki ga je prejel od skrivnostne osebe v sanjah, ki jih je imel pri devetih letih: »Ne z udarcu, ampak s krotkostjo in ljubeznijo boš moral pridobiti te svoje prijatelje«.⁵

»Ne z udarci. Nič na silo« je čudovit predlog, vabim vse, da ga sprejmemo kot dragoceno pravilo osebnega življenja.

Postaja naše vodilo, ko je treba sprejeti neko nalogo, zavzeti držo v poslanstvu, sprejeti odgovornost ali službo za druge. Podpira in daje doslednost neki določeni možnosti in načinu krščanskega življenja, in je v skladu z določitvijo Boga, ki nas je ustvaril in naredil svobodne.

⁴ V ISS, Salezijanski viri. *Don Bosko in njegovo delo*. Antološka zbirka, LAS, Rim 2014, 971.

⁵ Janez Bosko, *Spomini*, Salve 1996, 17.

Vsi smo že izkusili, da stvari, ki so ukazane brez razloga, brez »zakaj«, zgolj z vsiljevanjem in prisilo, ne trajajo dolgo; ali pa trajajo toliko časa, kolikor traja prejeti ukaz. Bog ne deluje na tak način. Sveti Frančišek Saleški je to izkusil v svoji pastoralni dejavnosti. Kot tridentinski škof, promotor katoliške reforme, vzgojen v boju proti mlačnosti vere, je izbral pot srca in ne pot sile. V resnici ni počel ničesar drugega kot premišljeval in živel to Božjo držo. Tako je svoji duhovni hčeri zapisal: »Kot dober oče, ki drži svojega otroka za roko, bo prilagodil svoje korake tvojim in bo vesel, da ne bo hodil hitreje od tebe.«⁶

Resničnost učlovečenja je najbolj vzvišen razlog za potrditev dostojanstva človeške osebe. Lahko rečemo, da nas je Bog ne le ustvaril po svoji podobi in sličnosti, ampak da je v Kristusu sam Bog - to so besede Frančiška Saleškega - »postal po naši podobi in sličnosti«.⁷ Ta veličina človeka, njegova vrednost kot osebe, se na poseben način kaže v svobodi, zaradi katere je človek odgovoren. Za humanističnega svetnika Frančiška Saleškega je svoboda najdragocenejša prvina osebe, saj je življenje srca.⁸ In ima tako veliko vrednost in dostojanstvo, da ga Bog, ki nam ga je podelil, ne zahteva na silo, in ko ga zahteva od nas, ga želi iskreno in prostovoljno. Bog »nikogar ni in nikoli ne bo prisilil v služenje«.⁹

⁶ *Pismo Ivani Šantalski* (OEA XIV, 111).

⁷ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 76: »Bog nam je na toliko načinov in s toliko sredstvi razodel, kako hoče, naj se vsi zveličamo, da to ne more biti nikomur neznan. V ta namen nas je ustvaril po svoji »podobi in sličnosti« ter tudi sam postal nam podoben po učlovečenju, po katerem je umrl, da ves človeški rod odkupi in ga reši.« Prim. *Razprava o ljubezni do Boga*, VIII, 4.

⁸ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales. Un progetto di formazione integrale*, LAS, Roma 2021, 76-77.

⁹ Prim. pridigo o spreobrnjenju svetega Avgušтина (OEA IX, 335), v: M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 76.

Božji poseg, njegova milost, se nikoli ne zgodi brez naše privolitve. Bog deluje z močjo, ne da bi prisilil, ampak da bi pritegnil srce, ne da bi prestopal mejo, ampak da bi naredil našo svobodo ljubečo. Svoboda, ki jo je Bog dal človeku, je vedno spoštovana. Bog - kot je rad govoril Frančišek Saleški - nas priteguje k sebi; včasih kot poklic ali poziv; kot »preventiva«, ker nas vedno pričakuje; kot glas prijatelja; kot razsvetljenje; kot navdih ali povabilo. Bog se ne vsiljuje: potrka na naša vrata in čaka, da mu odpremo.¹⁰

Na enak način se je don Bosko v stikih z najbolj prikrajšanimi in najrevnejšimi dečki v Valdoku naučil slediti poti srca, ko jih je sprejemal in spremljal pri njihovi vzgoji. Njegova pastoralna gorečnost, želja po reševanju duš in zavzemanje za celosten razvoj fantov so se uresničevali brez prisile, brez vsiljevanja, vedno s tem, da je mladostnik sprejel predlog za prijateljski odnos, saj je v svojem srcu čutil, da je dobrodošel, da obstaja nekdo, ki misli na njegovo dobro in ki si želi njegove sreče.

Človekova svoboda bo vedno zaščiten, tudi če bodo v igri druge vrednote, kot so vera, pravičnost in resnica. Za nas, don Boskovo družino, je ta drža temeljnega pomena. Menimo, da ni mogoče vzgajati brez svetega spoštovanja svobode vsakega posameznika. Kjer se svoboda posameznika ne spoštuje, je Bog odsoten. Zato po besedah svetega Frančiška Saleškega Bog s svojo ljubeznijo pritegne človeka na način, ki je najbolj v skladu z našo naravo. V tem čudovitem besedilu se izraža takole:

»Prava vez človekove volje je uživanje in všečnost. »Otroku kažemo orehe,« pravi sv. Avguštin, »in ga pritegnemo, ker jih ima rad. Pritegnemo ga z vezjo, ki ni telesna, temveč srčna.« Vidiš torej, kako nas vleče k sebi večni Oče. Ko nas uči, nam dela svojo besedo prijetno,

¹⁰ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 140.

ne da bi nas silil. Tako ljubeznivo zna namreč Božja roka ravnati z našim srcem, tako spretno zna razlivati nad nas svojo moč, ne da bi nam jemala svobodo, in nam dajati vzgibe svoje moči, ne da bi preprečevala gibanje naše svobodne volje. »Ko bi ti poznala Božji dar, je rekel Zveličar Samarijanki, »in kdo je, ki ti pravi: ‚Daj mi iti, bi g ti prosila in dal bi ti žive vode«. Dragi Teotim, navdihi nas prehite in začutimo jih, preden nanje pomislimo. Ko pa jih začutimo, je odvisno od nas, da privolimo vanje, da jim pomagamo in njihovim mikom sledimo, ali pa da se z njimi ne skladamo in jih odbijamo. V zavesti nam vstanejo brez nas, vanje privoliti pa nam ni mogoče brez nas.«¹¹

Bog privlači, piše Frančišek Saleški, kot dišave, o katerih govori Visoka pesem. Moč Božje privlačnosti, ki je trdna, a ne nasilna, je v sladkosti njegove privlačnosti. Sladkost pa omogoča doseči cilj uskladitve človeške svobode in Božje privlačnosti. V duhovni izkušnji, ki jo je živel in delil Frančišek Saleški, Božja ljubezen ni nič manjša od človeške ljubezni do bitij. Nobena ljubezen nikoli ne odvrne našega srca od Boga, le tista, ki je v nasprotju z njim. V salezijanski mistiki ljubezen do Boga, o kateri govorimo, nikakor ne izključuje ljubezni do drugih, ampak jo zahteva.¹²

Ko osebno izkušamo Boga, razumemo, da spoštuje človekovo svobodo, hkrati pa nam želi dobro in nam ponuja številna znamenja svoje ljubezni. Morda je prvi od teh znakov prav brezpogojno spoštovanje naše svobode. Ljubezen izgine, če poskuša vsiljevati ali zahtevati. V tem

¹¹ *Traktat o Božji ljubezni*, II, 12: »Božja privlačnost nam pušča popolno svobodo, lahko ji sledimo ali jo odbijemo«

¹² Prim. F. Vincent, *Saint François de Sales, directeur d'âmes. L'éducation de la volonté*, 264 v: M. Wirth, *Saint Francis de Sales*, 140.

je moč pozitivne podobe, ki jo Frančišek Saleški predstavlja o ljubečem Bogu, ki ponuja svoje prijateljstvo, daje svoje dobrine in v komunikaciji z njim pušča odprt prostor za vzajemnost v svobodi.

Vse to nas poučuje tudi o skrbi in spoštovanju verske svobode vsakega posameznika. Tako kot Frančišek Saleški gre za skrb za prijazno navzočnost med nekatičani, navzočnost, ki jo je treba razumeti kot obliko evangelizacije s pričevanjem, ki bo včasih morala biti ne le spoštljiva, ampak tudi tiha, nema: ta navzočnost bo popolnoma veljavna, saj ne bo temeljila le na načelu nenasilja, ampak - kar je še pomembneje - na globokem spoštovanju svobode oseb.

Čutimo se zelo usklajene z načinom navzočnosti, ki ga je sveti Frančišek Saleški izvajal na območjih, konfliktnih zaradi verskih spopadov svojega časa, ko je pre-roško pričeval o potrpežljivosti in vztrajnosti s slogom, osredotočenim na Kristusov križ in zaupanjem v Marijino materinsko priprošnjo. V mnogih delih sveta naša prisotnost salezijanske družine zahteva ta slog, saj smo ga izbrali. Zagotovo pa bo poglobljanje dediščine Frančiška Saleškega in poskus uporabe njegove duhovnosti v konkretnih razmerah našega časa najboljši način za rast v »salezijanstvu«.

Prisotnost Boga v človekovem srcu

Prepoznavamo »hrepenenje po Bogu,
ki ga vsak človek nosi globoko v sebi«

Reči »Nič s prisilo« ni le strategija ali metoda, ampak predvsem izraža globoko prepričanje vere in zaupanja v človeka - krščanski humanizem -, ki ga je na neki način proti toku živel sveti Frančišek Saleški in ki ga je don Bosko znal s svojim optimizmom in popolnim zaupanjem v mlade, v svoje fante, čudovito razvijati. Človek, mlad človek, vsak človek, vsi mi, nosimo v svojem bitju zapisano potrebo po Bogu, željo po Bogu, »nostalgijo po Bogu«. ¹³ Naravna želja, da bi videli Boga, se pri naših svetnikih spremeni v prepričanje, da je Bog tam in da je navzoč za vsakega človeka v tistih trenutkih življenja, ki jih izbere samo Bog in na način, ki ga pozna samo Bog. ¹⁴

Ta teološka načela, ki so tako blizu našemu čutenju, se konkretno izražajo v globoko salezijanski duhovni drži

¹³ Prim. *Traktat o Božji ljubezni*, I, 18: »Če z naravnimi močmi ne moremo ljubiti Boga nad vse, čemu imamo potem po naravi nagnjenje do te ljubezni? Ali nas ne napaja narava s praznim hrepenenjem, ko nas spodbuja k ljubezni, katere nam ne more dati? Čemu nam budi željo po tako dragoceni vodi, če nam je ne more dati piti? Dragi Teotim, kako je bil Bog dober z nami!«

¹⁴ *Gaudium et spes*, 22: »V resnici samo v skrivnosti učlovečene Besede res v jasni luči zasije skrivnost človeka. To velja ne le za kristjane, ampak tudi za vse ljudi, ki so dobre volje in ki v njihovem srcu milost na neviden način deluje. Ker je namreč Kristus za vse umrl, in ker je poslednja človekova poklicanost v resnici samo ena, to se pravi, božja, moramo biti prepričani, da Sveti Duh na način, ki je znan Bogu, vsem ljudem podarja možnost, da se pridružijo tej velikonočni skrivnosti.«

sodelovanja z Božjim delovanjem v služenju človeku v duhu svobode. To je drža, ki je že v Frančišku Saleškem imela obliko optimizma, pozitivnosti, zaupanja v človeško naravo in posledično v vrednost prijateljstva in iskanja sreče.

Iz pozitivne podobe Boga, ki nam jo ponuja preko svojega prijateljstva, zlahka razumemo element, ki osvetljuje salezijansko duhovnost, ki jo je živel in predlagal don Bosko: »Uči se, kako naj te imajo radi, bolj kot da bi se te bali.«¹⁵ Naš oče don Bosko je po Frančišku Saleškem želel, da bi Boga ljubili, ne pa se ga bali. »Božji strah«, ki ga razumemo kot držo, ki mora spremljati pot svetosti, ni strah in bojazen pred strašno kaznijo, ampak strah, tesno povezan z zaupanjem v Božjo dobroto.

Gotovost o Božji navzočnosti, želja po srečanju z njim, gojenje prijateljstva z Bogom in pričakovanje, da bo to ponovno izraženo, so daleč od tega, da bi sejali pesimizem, negativizem ali strah. So temelj salezijanske duhovnosti. V nasprotju s tistimi, ki so Boga imeli za čuvaja, ki kaznuje kršitelje zakona, ali za oddaljenega in ravnodušnega Boga, ga je Frančišek Saleški doživljal kot »Boga, ki skrbi za človeka in njegovo srečo, spoštuje njegovo svobodo in ga vodi z odločnostjo in blagostjo«.¹⁶

Frančišek Saleški se strinja z Aristotelovo mislijo, da je v vsakem človeku želja po sreči, nagon in gibanje k temu cilju; gre za naravno željo, ki je skupna vsem ljudem. Hkrati pa se na podlagi osebnih izkušenj zaveda, da je prvi pristop k sreči sprejemanje samega sebe, tega, kar smo, pri čemer obstaja nevarnost, da srečo zamenjamo s sredstvi za njeno doseganje. Nekateri jo iščejo v bo-

¹⁵ Komentatorji svetega Frančiška Saleškega menijo, da globino tega načela dobro izraža stavek, ki se mu pripisuje: »Kdor se rad boji, se boji, da bi ga ljubili«.

¹⁶ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 145.

gastvu, drugi v užitkih, tretji v človeški slavi. Frančišek Saleški je menil, da lahko človeško srce v resnici v celoti zadovolji le najvišje dobro. Najvišje dobro pa je Bog, h kateremu človeško srce naravno teži. Frančišek se je od svojih filozofskih učiteljev naučil, da je »praktična sreča« sestavljena iz posedovanja modrosti, poštenosti, dobrote in užitka, medtem ko je »bistvena sreča« človeške osebe mogoča le v Bogu.

Kot učenec Tomaža Akvinskega je Frančišek zaupal v sposobnost človeškega razuma in volje, da intuitivno odkrijeta Boga kot svoj končni cilj. Na misel mi prihaja izpoved svetega Avguština, ki čudovito povzema te ideje in s katero je Frančišek Saleški sestavil nekaj svojih homilij: »Moj Bog! Moje srce je ustvarjeno za tebe in ne bo imelo miru in spokojnosti, dokler se ne bo veselilo v tebi« (prim. Izpovedi, I, 1.1).¹⁷

Nagnjenosti, ki jo po naravi čutimo do Boga, nika- kor ne moremo doseči sami, saj je to dar Boga, ki vedno prevzame pobudo. Sveti Frančišek Saleški nam v svoji duhovnosti ponuja prepričanje, da čeprav težimo k sreči - spoznani v srečanju z Bogom -, je ne moremo doseči sami: Bog nam jo želi podariti, ker je tako hotel. In ta obljuba polnosti je skupaj z željo po Bogu v nas klic, da obrodimo obilo sadov.

Antropološka in teološka vizija Frančiška Saleškega nam omogoča, da ohranimo pravo ravnovesje v dialogu med vero in razumom, kar je zelo pomembno tudi za današnji čas. Frančišek Saleški je v svojem času v dialogu s svojimi nasprotniki, ki jih je imenoval bratje, trdil, da je

¹⁷ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 130: v rokopis filozofskega tečaja iz marca 1586 je z velikimi črkami prepisal ta latinski stavek svetega Avguština: »Fecisti nos - inquit - Domine, ad te, et inquietum est cor nostrum donec revertatur ad te«. Najdemo ga tudi v pridigi iz leta 1594 (OEA VII, 189).

sprejemanje Boga kot najvišjega dobrega podprto z razumom, s samo človeško naravo. V nasprotju s tistimi, ki so se opirali samo na Sveto pismo, je Frančišek Saleški pokazal, da razum in vera izhajata iz istega vira in si kot delo istega avtorja ne moreta nasprotovati. Teologija ne odpravlja uporabe razuma, ampak ga predpostavlja; ne razveljavlja ga, ampak ga dopolnjuje.

Frančišek Saleški je v kontekstu svojega časa izoblikoval svojo misel in razvil svojo duhovnost. Danes je na nas, da nadaljujemo duhovni tok, ki je nastal z njim in ki je prinesel toliko svetlobe v življenja številnih ljudi, v njihovo iskanje sreče in navsezadnje v iskanje Boga.

Frančišek Saleški in don Bosko, vsak v svojem času, sta živela in nam zapustila trdno prepričanje, ki ga Frančišek izraža takole: »Ni tako nehvaležne zemlje, da je kmetova predanost ne bi mogla narediti rodovitne«. ¹⁸ S temi besedami Frančišek predlaga še eno temeljno prvino salezijske duhovnosti in pedagogike: potrpežljivost, ki ni nič drugega kot posnemanje potrpežljivosti, ki jo ima Bog z nami. To je bila tudi stalnica v don Boskovem življenju.

Danes moramo kot družina, ki sodeluje v tej duhovnosti, še naprej zaupati v vire naše inteligence, našega srca in naše želje po Bogu ob vseh težavah ter jih utrditi. To delo vsekakor zahteva poseben in dobro opredeljen profil salezijskega vzgojitelja. V sebi mora imeti in se trdno držati prepričanja, da je v srcu vsakega človeka, vsakega mladega človeka vedno točka, dostopna za dobro, pa naj bo še tako skrita - kot je verjel tudi don Bosko -, in da je vsako človeško srce sposobno srečati Boga. Na nas je, da pomagamo vsem mladim in vsem, ki so na tej poti.

¹⁸ Prim. OEA XV, 28, v: M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 29.

Življenje v Bogu

To »v eno samo življenjsko izkušnjo povezuje vzgojitelje in mlade«

Frančišek Saleški je znal predstaviti duhovno življenje kot resničnost, ki je dosegljiva vsakomur. Izraz par excellence, ki ga je uporabljal za krščansko življenje v Bogu, je »pobožnost«, ki jo razume kot izraz ljubezni do Boga, pri čemer ni niti izključujoča niti zaprta.

Frančišek Saleški ne najde nobenega nasprotovanja v želji, da bi bil popolnoma Božji, če bi v svetu v polnosti živel svoje bivanje. To je verjetno njegov najbolj izviren in »revolucionaren« predlog.

Če je pobožnost ljubezen, predvsem ljubezen do Boga, je tudi ljubezen do bližnjega. In to predanost lahko izvaja vsakdo, v vseh razmerah in situacijah. Za pristno krščansko življenje se po Frančišku Saleškem ni treba umakniti iz sveta, oditi v puščavo ali vstopiti v samostan.

V Uvodu v pobožno življenje, v katerem se s poetičnim imenom Filoteja obrača na vsakega človeka, ki želi ljubiti Boga, Frančišek začrta pot krščanskega življenja za tiste, ki »živijo v svetu«, in pokaže, da je treba uporabljati krila, da bi se dvignili na višino molitve, in hkrati uporabljati noge, da bi hodili skupaj z drugimi ljudmi v svetem in prijateljskem pogovoru.

»Prava in živa bogoljubnost, o Filoteja, pa predpostavlja Božjo ljubezen, saj sploh ni nič drugega kakor prava ljubezen do Boga. Vendar ne kakršna koli ljubezen. Kolikor Božja ljubezen zaljša našo dušo, se imenuje milost, ki nas dela prijetne Božjemu veličastvu; kolikor nam daje

moč za dobra dela, se imenuje krščanska ljubezen; ko pa doseže stopnjo popolnosti, kjer nas ne nagiba samo k dobrim delom, ampak nam pomaga, da jih opravljamo skrbno, pogosto in urno, ji je ime bogoljubnost. [...]. Na kratko bogoljubnost je prav duhovna gibkost in živost, po kateri krščanska ljubezen deluje v nas – ali pa mi z njo – urno in goreče. Kakor nam krščanska ljubezen pomaga, da izpolnjujemo vse Božje zapovedi na splošno in v celoti, tako nam bogoljubnost pomaga, da jih izpolnjujemo urno in vestno. Kdor ne izpolnjuje vseh Božjih zapovedi, ne more veljati ne za dobrega ne za bogoljubnega. Kdor hoče biti dober, mora namreč imeti krščansko ljubezen, in kdor hoče biti bogoljuben, mora imeti poleg ljubezni še živost in pripravljenost za dela ljubezni.«¹⁹

Ne morem mimo tega, da ne omenim nekaj najbolj svetlih in plodnih vrstic našega avtorja, ki se nanašajo na prepričanje, da vsak človek prihaja na ta svet z osebnim Božjim načrtom zanj; načrtom sreče in popolnega uredničenja Božje volje za vsako njegovo bitje.

Frančišek Saleški v Uvodu v pobožno življenje, ko govori o tem, da mora vsak človek v svojem življenjskem položaju najti najboljši način, kako lahko povečuje Boga, Filoteji piše:

»Drugače mora udejanjati bogoljubnost plemič, drugače rokodelec, drugače spet služabnik, drugače knez, drugače dekle, vdova, zakonska žena. Pa ne samo to. Vaje v bogoljubnosti je treba prilagoditi močem, opraviлом in dolžnostim slehernega posameznika. Povej mi, Filoteja, mar bi bilo prav, če bi škof hotel živeti samotarsko kakor kartuzijanci? Ali če zakonci po zgledu kapucinov ne bi hoteli pridobivati premoženja? Če bi bil rokodelec ves dan v cerkvi kakor menih, menih pa bi bil neprestano na razpolago bližnjemu in v njegovi službi kakor škof,

¹⁹ *Uvod v pobožno življenje* I, 1. Družina, 2002.

mar takšna bogoljubnost ne bi bila smešna, zgrešena in neznosna? Pa vendar se takšne napake prav pogosto ponavljajo in svet, ki ne razločuje ali noče razločevati prave bogoljubnosti od nespametnega ravnanja tistih, ki si domišljajo, da so bogoljubni, godrnja in graja bogoljubnost, ki ni prav nič odgovorna za take nerodnosti. «²⁰

Predlagana pot vodi h teologiji krščanske poklicanosti, v skladu s katero je vsakdo sam odgovoren za proces lastne poklicanosti. Frančišek napoveduje to, kar bo potrdil drugi vatikanski koncil: »Okrepljene s tolikerkimi in tako močnimi zveličavnimi sredstvi kliče Gospod vse kristjane v karkršnihkoli razmerah in v vsakem stanu, vsakterega po njegovi lastni poti, k tisti popolni svetosti, katere polnost ima Oče sam«. ²¹

Tako Frančišek Saleški kot don Bosko sta iz vsakdanjega življenja naredila izraz Božje ljubezni, ki jo prejemo in tudi vračamo. Naši svetniki so želeli približati odnos z Bogom življenju in življenje odnosu z Bogom. Gre za predlog »svetosti za sosednjimi vrati« ali »svetnikov srednjega sloja«, o čemer nam s tako naklonjenostjo govori papež Frančišek:

»Rad vidim svetost v potrpežljivem Božjem ljudstvu: v starših, ki s tolikšno ljubeznijo vzgajajo svoje otroke, v moških in ženskah, ki z delom prinašajo kruh domov, v bolnikih, v starejših vernikih, ki se nenehno smehljajo. V tej vztrajnosti, da nadaljujem dan za dnem, vidim svetost bojujoče se Cerkve. To je pogosto svetost 'sosedov', tistih, ki živijo blizu nas in so odsev Božje navzočnosti, ali, če uporabimo drug izraz, 'svetniki srednjega sloja'.«²²

²⁰ *Uvod v pobožno življenje*, I, 3.

²¹ C 11.

²² J. Malègue, *Pierres noires. Les classes moyennes du Salut*, Pariz 1958, v: Francis, Gaudete et exsultate, 7.

Tako kot don Bosko moramo biti tudi mi danes odprti in pripravljeni opravljati pomembno nalogo spremljanja mladih pri iskanju poklica in svetosti ter jo tudi sami živeti. To je tisto, kar nas morda zelo prosijo in kar izražajo kot svojo potrebo. Še vedno lahko slišimo nedavni odmev na poziv, ki ga je Cerkev prejela med sinodo o mladih, ki med drugim prosijo, naj jih spremljamo pri razločevanju njihovega poklica. Apostolska spodbuda papeža Frančiška *Christus Vivit*, ki želi odgovoriti mladim, je izziv tudi za salezijansko družino:

»Tu so duhovniki, redovniki in redovnice, laiki, strokovnjaki in tudi usposobljeni mladi, ki lahko mlade spremljajo pri njihovem poklicnem razločevanju. Ko želimo drugemu pomagati razbrati pot njegovega življenja, moramo najprej poslušati.«²³

Tako se skoraj z lastnimi rokami dotaknemo še enega temeljnega elementa naše duhovnosti: prisotnosti in poslušanja, da bi pomagali vsem tistim, ki pridejo k nam, tistim, ki se jim približamo, da bi vzpostavili prijateljski odnos, srečanje bližine, nekaj, kar ponovno dobi tisti pridih - povsem salezijanski -, zaradi katerega v središču postavljamo mladega človeka in človeško osebo. Don Boskov »Da mihi animas« in še prej Frančiška Saleškega sta še danes v celoti veljavna.

Frančišek Saleški je svoje pastoralno življenje usmeril v izpolnjevanje poslanstva, ki mu je bilo zaupano, v deljenje Božje ljubezni, ki ga je vodila k sodelovanju pri odrešilnem poslanstvu Kristusa, Dobrega pastirja. Izhajajoč iz Božje ljubezni, ki jo je osebno izkusil, je čutil, da se ta goreča ljubezen ali ljubeča vnema kaže v veselju ob spreobrnjenju grešnika in žalosti ob trdoti srca tistih, ki to povabilo zavrnejo. To je »Da mihi animas«, značilen

²³ Prim. Papež Frančišek, *Christus vivit*, 291.

za svetega Frančiška Saleškega.²⁴

To pastoralno gorečnost in dobrodelnost svetega Frančiška bi dobro uresničili, če bi tako kot on ohranili svoje življenje trdno zasidrano v Kristusu. Le na tak način je apostolsko delovanje plodno, saj izhaja iz potrebe, da bi posredovali ljubezen, s katero se čutimo ljubljeni. Ob četrstoletnici smrti Frančiška Saleškega mu bomo podarili lep poklon, če bomo obnovili in v nekaterih primerih ponovno oživili apostolski dinamizem *da mihi animas cetera tolle*, da se darujemo Bogu in mladim z isto pastoralno ljubeznijo kot on in don Bosko.

Don Boskova salezijanska duhovnost je v primerjavi z drugimi duhovnimi tokovi, ki jih nekateri strokovnjaki imenujejo »abstraktni«, zelo drugačna, saj se zgleduje po mojstru, kot je bil Frančišek Saleški, in predlaga duhovnost za običajno življenje.²⁵ Svetnik se je lepo izrazil, ko je dejal, da »moramo uspevati tam, kjer nas je Bog posadil«. ²⁶ To je temeljna značilnost salezijanske duhovnosti: je realistična. Naučiti se ljubiti stanje, ki ga imamo, spre-

²⁴ Mons. Jean Pierre Camus, škof v Belleju in osebni prijatelj Frančiška Saleškega, v svoji knjigi o duhu blaženega Frančiška Saleškega, ko govori o njegovi gorečnosti za duše, hvali svetnikovo odmaknjenost od materialnih dobrin, njegovo izključno pastoralno skrb in mu na usta polaga molitev, naslovljeno na Gospoda: »Da mihi animas, coetera tolle«. Te besede izražajo gorečo pastoralno vne-
mo, ki je vedno vodila vsa njegova prizadevanja. Prim. J. P. Camus, *El espíritu de San Francisco de Sales II*, Balmes, Barcelona 1947, str. 339, v: E. Albuquerque, *Don Bosco y sus amistades espirituales*, CCS, Madrid 2021, San Francisco de Sales. Afinidad y convergencia espiritual, 11-27.

²⁵ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 156: »Sveti Frančišek Saleški se zgleduje po duhovnih učiteljih, ki so bili hkrati pridigarji, pastirji in duhovni voditelji, kot je bil sveti Filip Neri, ustanovitelj Oratorija v Rimu. Njegovi glavni viri so duhovna dela, ki krščansko popolnost približujejo splošnemu stanju kristjanov v svetu.«

²⁶ Prav tam.

jeti življenje takšno, kot je, in ga ljubiti kot manifestacijo sprejemanja Božje volje, se morda zdi pasivna drža, vendar ni tako, ko gre za prakticiranje kreposti, delanje dobrega, izpolnjevanje dolžnosti, soočanje s stvarmi vsakdanjega življenja, na mestu, kamor nas je posadila Božja previdnost, morda tam, kjer si ne bi vedno želeli biti ali pa bi si morda želeli biti. Vse to je namenjeno pripravi srca na sprejemanje Božje volje.

Takoj mi pride na misel, da je to duhovnost, ki jo je don Bosko sam predlagal svojim fantom in salezijancem. Na primer, kar zadeva zatajevanja, ki si jih je želel Dominik Savio, kot je razvidno iz tega pogovra med dečkom in don Boskom:

»- Ubogi jaz! Res sem zmeden. Odrešenik pravi, da če ne bom delal pokore, ne bom šel v nebesa, in prepovedali so mi, da bi jo delal: kakšna bodo potem moja nebesa?«

- Rekel sem mu: »Pokora, ki jo Gospod želi od tebe, je poslušnost. Poslušaj in to je zate dovolj.

- Ali mi ne bi mogli dovoliti kakšne druge pokore?

- Da, dovoljeno ti je, da potrpežljivo prenašaš žalitve, ki te lahko doletijo; da vdano prenašaš vročino, mraz, veter, dež, utrujenost in vse zdravstvene nevšečnosti, ki se Bogu zdi primerno, da ti jih pošlje.

- Vendar je to potrpljenje zaradi nujnosti.

- Kar bi moral zaradi nujnosti, ponudi Bogu, in bo postalo krepost in zasluga za tvojo dušo.

Zadovoljen in sprijaznjen s temi nasveti je mirno odšel.«²⁷

Naša salezijanska družina je naredila za svoj ta način

²⁷ G. Bosco, *Vita del giovanetto Savio Domenico, allievo dell'Oratorio di S. Francesco di Sales*, v: ISS, *Fonti salesiane*. Don Bosko in njegovo delo. Antološka zbirka, LAS, Rim 2014, 1059.

doživljanja odnosa z Bogom preko izpolnjevanjem dolžnosti, pri čemer se zaveda, da je to način, s katerim se ujemamo, sodelujemo in smo udeleženi skupaj z Bogom v njegovem ustvarjalnem delovanju ter skupaj s Kristusom pri izgradnji Kraljestva.

Don Bosko je s svojimi mladimi in salezijanci spodbujal in živel značilnosti tega preprostega, tesnega, vsakdanjega načina bivanja v odnosu z Bogom. Ta način je enakovreden odločitvi Frančiška Saleškega, da predlaga vsakodnevno prakticiranje kreposti, vendar s poudarkom, da morajo to biti kreposti, ki ustrezajo lastnemu stanu in poklicu. Ne druge.

»Ob stvarjenju je Bog zapovedal rastlinam, naj prinašajo sadove, »vsaka po svoji vrsti. Tako zapoveduje tudi kristjanom, živim rastlinam svoje Cerkve, naj prinašajo sadove bogoljubnosti, vsak po svojem položaju in poklicu.«²⁸

²⁸ *Uvod v pobožno življenje I, 3.*

Tankočutnost in prijaznost

Ta nas vodi, da z mladimi živimo
»v ozračju domačnosti, zaupanja in dialoga«

Sveti Frančišek Saleški je znan predvsem po svoji dobroti in blagosti. Tako piše v enem od svojih pisem:

»Predvsem so mi všeč te tri vrline: dobrotu srca, revščina duha in preprostost življenja. Pa tudi zahtevnejše vaje: obiskovanje bolnikov, služenje ubogim, tolažba trpečih in drugo, vendar ne iz obveznosti, ampak z resnično svobodo«. ²⁹

Tisti, ki so preučevali življenje in osebnost svetega Frančiška, se strinjajo, da njegov prijazen značaj ni bil spontan, ³⁰ kakor tudi ne pri don Bosku. Sveti Frančišek Saleški je kot vzor za posnemanje predlagal Jezusa Kris-

²⁹ *Pismo 308. Baronici iz Chantala*, 8. september 1605, dostopno v digitalni izdaji, str. 83/321, OEA XIII, 92 in navedeno v Eunan McDonnell, *God Desires You*, DeSales Resource Center, Stella Niagara, N.Y., 2008, 56.

³⁰ Na primer: »Mnogi biografi pravijo, da je bil po značaju svojega rodu pravi Savojec, ki je imel koleričen, močan in nestrpen temperament. Zaradi tega je v njegovi glavi pogosto zavrela jeza, razžalostil ga je predrzen jezik ali nepremišljena dejanja, notranje ga je razdražil nered, njegov obraz je spremenil barvo in postal rdeč za kontrast. Vendar ga nenehni boj proti tem skušnjavam, budnost, asketični napori, samoobvladovanje in pomoč milosti pripeljejo do tiste izvrstne sladkosti, ki ga naredi za živo podobo Kristusa. Zato pri Frančišku Saleškem ne smemo govoriti o naravni sladkosti, ampak o sadu zmagovitega boja.« Prim. E. Alburquerque, *Espíritu y espiritualidad salesiana*, Editorial CCS, Madrid 20217, 105-12.

tusa, krotkega in ponižnega po srcu,³¹ in lahko rečemo, da je bila krotkost njegova značilna krepost. »Tankočutnost, ki pa je povsem drugačna od tiste umetne prijaznosti, ki je v celoti sestavljena iz prefinjenih manir in razkazovanja obredne prijaznosti, in povsem tuja tako apatiji, ki je nič ne prizadene, kot plahosti, ki si ne upa biti ogorčena, tudi če je to potrebno. Ta krepost, ki je vzknila v Salezijevem srcu kot najslajši sad ljubezni in jo je v njem hranil duh sočutja in prizanesljivosti, je s svojo sladkostjo omilila resnost njegovega videza ter razjasnila njegov glas in geste tako, da je pri vseh vzbujal najbolj ljubeče spoštovanje.«³²

Prav ta nežnost je don Boska privlačila od začetka njegovega pastoralnega dela in je bila značilna tudi za njegov vzgojni slog v odnosu s fanti. Če danes v Rimu, kjer pišem, razmišljamo o dobroti in blagosti, lahko razumemo nekatera čustva, ki jih je don Bosko gojil do svojih fantov in ki jih je v pismu, napisanem 10. maja 1884 iz Rima, ne brez bolečine sporočil svojim salezijancem, ker je videl, da zanemarjajo ta čustva in ta način vzgoje. Spodbujal je: »Ljubezen tistih, ki ukazujejo, ljubezen tistih, ki morajo ubogati, naj med nami kraljuje duh svetega Frančiška Saleškega.«³³

Don Bosko nas uči, da so dobrodošlica, srčnost, prijaznost, potrpežljivost, naklonjenost, zaupanje, blagost,

³¹ Prim. Eunan McDonnell, *God Desires You*, str. 56-67.

³² Prim. Pij XI., enciklika *Rerum omnium perturbationem*, 26. januar 1923. Papež Benedikt XV. je nameraval napisati encikliko ob tretji stoletnici smrti svetega Frančiška Saleškega. To željo je leta 1923 uresničil njegov naslednik Pij XI., ki je poudaril blagost Frančiškove svetosti in njeno dostopnost vsem: svetnikova blagost duha je sijala in lahko rečemo, da je bila njegova značilna vrlina.

³³ G. Bosco, *Lettera da Roma alla comunità salesiana dell'Oratorio di Torino-Valdocco*, v: ISS, *Fonti salesiane*. Don Bosko in njegovo delo. Antološka zbirka, LAS, Rim 2014, 451.

krotkost izrazi ljubezni, ki ustvarja zaupanje in domačnost. V tem okolju se rodi naša salezijanska duhovnost, polna razumevanja in usmiljenja, sprejemanja in sposobnosti potrpežljivega čakanja na rast mladih.

Tako kot Frančišek Saleški je tudi don Bosko želel živeti Jezusovo krotkost in ponižnost srca (Mt 11,29). Ko je bil star devet let, je v sanjah od »Učitelja« prejel ukaz sredi množice koz, psov, mačk, medvedov in drugih živali: »To je tvoje polje, tu moraš delati. Postani ponižen, močan in krepak in to, kar zdaj vidiš, da se godi tem živalim, boš moral storiti za moje otroke.«³⁴ Ganljivo je, da je v prvih spominih, zapisanih v Spominih Oratorija svetega Frančiška Saleškega, ki jih je don Bosko napisal iz poslušnosti, na prvem mestu zapisana ponižna drža, s katero se soočamo s težavami.

Lastnosti krotkosti in ponižnosti srca sta bili za Frančiška Saleškega edina pomoč za njegovo poslanstvo v regiji Chablais, kjer je kot misijonar opravljal čudovito in intenzivno pastoralno delo, ki je še danes vzor apostolskega sloga. Drugače kot drugi misijonarji, ki so si prizadevali, da bi se jih bali, je Frančišek Saleški - v skladu s pregovornim izrekom, ki mu ga pripisujejo - z žlico medu privabil več muh kot s sodom kisa!³⁵

Ta duh dobrote, blagosti in krotkosti se je globoko vtisnil v prve salezijance in pripada našemu najstarejše-

³⁴ J. Bosko, *Spomini*, Salve 1996, 18.

³⁵ Prim. J.-P. Camus, *L'Esprit du bienheureux François de Sales*, partie I, section 3, v: M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 97. Jean Pierre Camus, ki govori o svetnikovi osebnosti, izpostavlja izraze, ki jih je uporabljal do svojih nasprotnikov in nasprotnic, ki dobro odražajo njegovo ponižno držo in krotkost. Govoril je o bratih, otrocih Cerkve, ki so mu »na razpolago«, bratih v upanju v isti poklicanosti k odrešenju, vernike ženevske stolnice pa je vedno imenoval »moji ubogi« ali »moji dragi«, kar je izraz sočutja in ljubezni.

mu izročilu. Vse to kaže, da ga ne smemo zanemariti, kaj šele izgubiti, kajti sicer tvegamo, da bomo močno ogrozili svojo karizmatično identiteto.

Kako se ta duh dobrote in prijaznosti prenaša in posreduje med nami, lahko vidimo v življenju tistih mladih, ki so postali salezijanci prav zaradi osebne izkušnje gostoljubosti, domačnosti in spoštovanja, ki ga je ponujalo življenje z don Boskom in prvimi salezijanci v Valdoccu. Dejansko se je v prvih dneh govorilo o »četrti salezijanski zaobljubi«, ki je vključevala predvsem dobroto, delo in preventivni sistem.³⁶

Skupaj s tem pričevanjem beremo tudi pričevanja prič, ki so navedene v pismu iz Rima, zlasti Valfrèja, ki se je don Bosku prikazal v sanjah in je bil v Oratoriju pred letom 1870:

»To je bil prizor življenja, razgibanosti in veselja. Nekateri so tekli, drugi so skakali, tretji so silili druge, da so skakali [...] Na nekem mestu se je zbrala skupina mladih, ki so viseli na ustnicah duhovnika, ki je pripovedoval zgodbo. Na nekem drugem mestu je bil klerik, ki se je med drugimi mladimi igral oslovske muhe in jih učil rokodelstva [...] Videti je bilo, da med mladimi in predstojniki vladata največja prisrčnost in zaupanje [...] poznanstvo prinaša ljubezen, ljubezen pa zaupanje [...] odpira srca«.³⁷

³⁶ Prim. A. Girauda, o.c., str. 3-5: »Imamo tri četrtne zaobljube. Glede na različne vidike: dobrota, delo, preventivni sistem« (str. 70). Prim. komentar A. Alburquerque, *Espíritu y espiritualidad salesiana*, »El cuarto voto salesiano«, in A. Caviglia, *Conferenze sullo Spirito Salesiano*, Istituto Internazionale Don Bosco, Torino 1953, 107.

³⁷ G. Bosco, *Lettera da Roma alla comunità salesiana dell'Oratorio di Torino-Valdocco*, v: ISS, *Fonti salesiane*. Don Bosko in njegovo delo. Antološka zbirka, LAS, Rim 2014, 444-445.

Ne moremo si predstavljati salezijanske navzočnosti v svetu, navzočnosti hčera Marije Pomočnice, don Boskovich salezijancev in sedanjih dvaintridesetih skupin, ki sestavljajo don Boskovo salezijansko družino, ki ne bi imela značilnosti dobrote kot posebnega elementa; morali bi jo imeti, kot nas je želel spomniti papež Frančišek s svojim poučnim izrazom »možnost Valdocco«. ³⁸ To je naša možnost za salezijanski slog prijaznosti, naklonjenosti, domačnosti in prisotnosti. Imamo zaklad, dar, ki smo ga prejeli od don Boska in ga moramo zdaj oživiti.

V Listini o identiteti salezijanske družine je zapisano, da sta salezijanska naklonjenost in ljubeznivost značilna vidika identitete salezijanske družine.

»Don Boskova ljubeznivost je nedvomno značilna poteza njegove vzgojne metode, ki je veljavna še danes tako v krščanskih okoljih kot v okoljih, kjer živijo mladi, ki pripadajo drugim verstvom.

Ne moremo je skrčiti samo na vzgojno načelo, temveč jo je treba imeti za bistveno prvino naše duhovnosti.

Ljubeznivost je namreč pristna ljubezen, ker zajema iz Boga; je ljubezen, ki se kaže v preprosti, pristrčni in zvesti govorici; je ljubezen, ki poraja željo po vzajemnosti; je ljubezen, ki vzbuja zaupanje, tako da odpira pot upanju in globoki komunikaciji (»vzgoja je stvar srca«); je ljubezen, ki se razširja tako, da ustvarja družinsko ozračje, kjer je bivati skupaj lepo in bogato«. ³⁹

Frančišek Saleški je pritegnil ljudi s svojo rahločutnostjo. Sveti Vincencij Pavelski ga je opisal kot osebo, ki je

³⁸ Prim. *Sporočilo njegove svetosti papeža Frančiška članom CG28*, v ACG 433, »Kateri salezijanci za mlade danes? Razmislek po vrhovnem zboru Družbe svetega Frančiška Saleškega, Rim 2020.

³⁹ *Osebna izkaznica. Listina karizmatične identitete don Boskove salezijanske družine*, št. 32.

najbolj podobna našemu Gospodu.⁴⁰ Učil se je od Jezusa, krotkega in ponižnega po srcu. Jezusovo srce ima globok pomen tako za Frančiška Saleškega kot za don Boska. Božja ljubezen, ki je postala meso, najde v Jezusovem človeškem srcu najbolj zgovoren izraz ljubezni. Izhajajoč iz svobode, s katero je Bog ustvaril človeštvo, prek nežnosti, dobrote in naklonjenosti kot Božjih načinov ravnanja s svojimi sinovi in hčerami, pridemo do središča salezijanske duhovnosti, ki je tudi model našega bivanja in življenja: ljubezni.

Mnogim našim mladim je srečanje s salezijansko družino po vsem svetu ostalo v spominu zaradi domačnosti, dobrodošlice in naklonjenosti, s katerimi so bili obravnavani. Skratka, družinskega duha.

Od kod pri Frančišku Saleškem sposobnost ljubezni in ljubeznivosti, darovanja in predanosti? Nedvomno zaradi globoke gotovosti, ki jo je dosegel, ko je premagal dve veliki krizi, zaradi katerih se je počutil nevrednega Božje ljubezni. Izkušnja krize in teme, ki jo lahko doživimo vsi in ki so jo doživeli tudi veliki svetniki, kot so Terezija Velika, Mati Tereza iz Kalkute, Janez od Križa, je v Frančišku Saleškem rodila očiščeno upanje. To ga je spodbudilo, da ni zaupal v svoje zasluge, ampak v Božje usmiljenje in dobroto. Stopal je v smeri »čiste ljubezni«: ljubezni, ki ljubi Boga zaradi njega samega. Bog nas ne ljubi, ker smo dobri, ampak ker je dober; in mi Boga ne ljubimo, ker bi od njega želeli nekaj dobrega, ampak ker je on sam največje dobro.

Izpolnitve Božje volje torej ne dosežemo z občutki »nevrednosti«, ampak z upanjem v Božje usmiljenje in dobroto. To je salezijanski optimizem.

⁴⁰ Prim. Eunan McDonnell, *God Desires You*, 57.

Ta perspektiva nas vodi k temu, da s prepričanjem zavrnemo vsakršno prikazovanje Boga kot samovoljnega rablja in namesto tega sprejmemo Boga, ki ga je razodel Jezus - Boga usmiljenja in ljubezni -, da razmišljamo, kako se je Frančišku Saleškemu ob spoznanju neskončne Božje ljubezni razširjalo srce. Ko nam torej govori o Božji ljubezni, govori o svoji lastni izkušnji, o svojem izkustvu. Frančišek Saleški na koncu na Božjo ljubezen odgovori z ljubeznijo. Ta globoko iskrena izjava, ki jo svetnik izrazi v molitvi, je resnično ganljiva:

»Karkoli se zgodi, Gospod, ti, ki imaš vse v svoji roki in čigar poti so pravica in resnica; karkoli si odločil zame o tej večni skrivnosti predestinacije in sodbe; ti, čigar sklepi so globoko brezno, ti, ki si vedno pravičen sodnik in usmiljen Oče, tebe bom ljubil, Gospod, vsaj v tem življenju, če mi ni dano, da bi te ljubil v večnem življenju; vsaj tukaj te bom ljubil, o Bog, in vedno bom upal na tvoje usmiljenje in vedno bom ponavljal vse tvoje hvalnice, kljub vsemu, kar satanov angel trdi z nasprotnimi navdihmi. Gospod Jezus, ti boš vedno moje upanje in moja rešitev v deželi živih. Če moram biti preklet med prekletimi, ki ne bodo videli tvojega sladkega obraza, mi vsaj daj, da ne bom med tistimi, ki preklinjajo tvoje sveto ime«. ⁴¹

Duhovna kriza Frančiška Saleškega je razkrila najgloblji del njegovega bitja: srce, zaljubljeno v Boga. Razumel je, da je vrh čiste ljubezni podreitev lastne volje Očetovi volji po zgledu Kristusa na Oljski gori. Takšen odgovor na Božjo voljo je mogoč le iz čiste ljubezni in izhaja iz najbolj vzvišenega središča duha. To je ljubezen, ki temelji na zvestobi in žrtvovanju za ljubljeno osebo. Jezus v smrtnem boju v Getsemaniju je naš vzor: »Ne tisto, kar hočem jaz, ampak kar hočeš ti« (Mk 14,36). ⁴²

⁴¹ OEA XXII, 19-20.

⁴² Prim. Eunan McDonnell, *God Desires You*, str. 18.

Prepričanje, da Božja ljubezen ne temelji na tem, da smo ali se počutimo dobro, ampak na tem, da izpolnjujemo voljo Boga Očeta, je v središču duhovnosti Frančiška Saleškega in mora biti vzor celotni don Boskovi družini. Frančišek to prepričanje lepo izrazi z namigom, da je treba prehoditi pot od Božjih tolažb k Bogu viru tolažb, od navdušenja k resnični ljubezni, ostati zvest sredi preizkušenj; od zaljubljenosti k resnični ljubezni do drugih. Čista, nesebična ljubezen, ki ne išče ničesar zase, ki se decentralizira od sebe. In Bog, ki želi rešiti vse, nam kaže, da popolna ljubezen odpravlja vsak strah (1 Jn 4,18). Vse delajte iz ljubezni, nič iz strahu, saj nas k ljubezni spodbuja Božje usmiljenje in ne naše zasluge.

Če izhajamo iz te salezijanske duhovnosti, bo za nas pomembno, da odkrijemo brezpogojno Božjo ljubezen kot središče celotnega dinamizma ljubezni in pastoralne gorečnosti do drugih, ki sta jo najprej čudovito razvila Frančišek Saleški in pozneje don Bosko.

Brepogojna ljubezen

»V posnemanju Božje potrpežljivosti se srečujemo z mladimi na stopnji njihove svobode«

Svetost za vse je bistveni element duhovnega predloga Frančiška Saleškega, ki temelji na ljubezni do Boga, do vseh in do vsakega posameznika. Ta ljubezen najde v pobožnosti do Srca Jezusovega trden zgled, ki ga lahko posnema in mu sledi. Skupaj s krotkostjo in ponižnostjo je podreditev lastne volje, po zgledu Kristusa na Oljskem vrtu, vrh čiste ljubezni. Ljubiti je dejanje volje, dejanje predanosti, v katerem izberemo Božjo voljo.

Frančišek Saleški v svoji Razpravi o Božji ljubezni več kot tristo krat omeni srce. Ker je krščanski humanist, se nenehno sklicuje na osebo, ustvarjeno po Božji podobi in podobnosti, in v človeški osebi najde »popolnost vesoljstva«:

»Človek je krona vesoljstva, duh je krona človeka, ljubezen krona duha, ljubezen do Boga pa krona vse ljubezni. Zato je ljubezen do Boga najvišji cilj, zadnja popolnost in največja odlika vesoljstva. Na tem, dragi Teotim, temelji tudi veličina in prvenstvo zapovedi ljubezni do Boga, ki jo Zveličar imenuje »največja in prva zapoved«. ⁴³

Srce človeškega bitja (ženske in moškega), ki je podobno srcu izgubljenega sina (Lk 15), ko se odvrne od dobrega, bo vedno ohranilo tisto voljo, ki ga še naprej vleče k dobremu, ker nas je Bog tako ustvaril, in Boga ne moremo doseči samo z lastnimi močmi, zanašajoč se samo na svojo človeško naravo, če nam ne pomaga s

⁴³ Razprava o Božji ljubezni, X, 1.

svojo previdnostjo, s svojo milostjo in s svojo ljubeznijo. Naravno nagnjenje k dobremu, lepemu in resničnemu je lahko dovolj, da se odpravimo na pot, kjer nam pomaga in nas vodi Božje delovanje v nas, njegova milost, ki je ne odreka nikomur, kdor jo išče.

Če je sveti Avguštin rekel, da je »naše srce nemirno, dokler ne počiva v tebi«, ⁴⁴ bi po misli Frančiška Saleškega lahko rekli z von Balthasarjem, da je »tvoje srce [Bog] nestrpno, dokler ne počivamo v tebi in se čas in večnost potopita drug v drugega«. ⁴⁵

V salezijanskem izročilu najdemo številne primere pobožnosti do Jezusovega Srca, tako pri Frančišku Saleškem kot pri Ivani Šantalski, na zelo poseben način pa pri eni od hčera reda Marijinega Obiskanja: sveti Margareti Mariji Alacoque; vse do don Boskovega časa, s posebno spodbudo, ki jo je tej pobožnosti dal papež Pij IX, ⁴⁶ ki je Margareto Marijo Alacoque leta 1877 razglasil za blaženo in svetega Frančiška Saleškega za cerkvenega učitelja. Don Boskov čas je zaznamovala pobožnost

⁴⁴ Avguštin iz Hipona, *Izpovedi*, I, 1.

⁴⁵ Prim. H. U. von Balthasar, *Srce sveta*, Jaca Book (= Jaca Reprint), Milano 2016 v Eunan McDonnell, *God Desires You*, str. 30.

⁴⁶ Pij IX. je objavil različne dokumente o bogoslužju svetega srca, ustanovil številne bratovščine, podelil odpustke za številne pobožnosti in razglasil Margareto Marijo Alacoque za blaženo (19. avgusta 1864). Nekateri od teh pomembnih motivov se odražajo v baziliki Srca Jezusovega v Castro Pretorio v Rimu: slika na glavnem oltarju je platno, ki ga je don Bosko naročil pri slikarju Francescu de Rohdenu in prikazuje tretje prikazovanje Srca Jezusovega sveti Margareti Alacoque leta 1687. Kompozicijo je zasnoval don Bosko sam: Kristus je postavljen v središče z gorečim srcem v roki. Okoli njega je množica angelov. V spodnjem delu je predela z dvema rondelama, ki predstavljata svetega Frančiška Saleškega in sveto Margareto Alacoque. V zgornjem delu drži kerub zvitek s citatom iz knjige Pregovorov: »Praebe, fili mi, cor tuum mihi« (Prg 23,26): »Sin moj, daj mi svoje srce«.

do Srca Jezusovega in vse od izgradnje bazilike, ki jo je naš oče zgradil na prošnjo papeža Pija IX, je salezijanska družina povezana z Jezusovo ljubeznijo, izraženo v njegovem srcu. Morda je to še ena stična točka med Frančiškom Saleškim in don Boskom: zvestoba Cerkvi in poslanstvu oznanjevanja evangelija, postavljanje Kristusa v središče pastoralnega delovanja, da bi prišli do vseh. Ni nepomembno, če baziliko Srca Jezusovega v Rimu imenujemo »mednarodno svetišče«, enako kot cerkev Tibidabo v Barceloni in številne druge, posvečene Srcu Jezusovemu po salezijanskem svetu in seveda po vsej Cerkvi.

V Jezusovem Srcu živita utelešena navzočnost Božje ljubezni in njegova volja po odrešenju sveta. To je zagotovilo, da je zadnja beseda Boga na svetu On, ki je ljubezen.

Zaslужni papež Benedikt XVI. v svoji dragoceni in mojstrski encikliki *Deus Caritas Est* opisuje Jezusa Kristusa kot utelešenje Božje ljubezni, razodelje Božjega posredovanja v človeški zgodovini, ki v Jezusu najde svoj najvišji izraz:

»Če Jezus v svojih prilikah govori o pastirju, ki išče izgubljeno ovco, o ženi, ki išče drahmo, o očetu, ki gre naproti izgubljenemu sinu in ga objame, to niso le besede, ampak razlage njegovega lastnega bitja in delovanja. V njegovi smrti na križu se dopolni tisti božji obrat proti samemu sebi, v katerem se daruje, da bi zopet dvignil človeka in ga rešil. Takšna je torej ljubezen v svoji najbolj radikalni obliki. Pogled na prebodeno Jezusovo stran, o čemer govori evangelist Janez (prim. 19,37), nam pomaga razumeti, kaj je izhodiščna točka te okrožnice: »Bog je ljubezen« (1 Jn 4,8). Tam si lahko to resnico ogledamo. Izhajajoč od tega lahko opredelimo, kaj je ljubezen. V tem pogledu najde kristjan pot, da ve, kako naj živi in ljubi.«⁴⁷

⁴⁷ Benedikt XVI., *Deus caritas est*, 12.

Ta majhna zastranitev o pobožnosti do Srca Jezusovega nas približa središču naše duhovnosti. Ni dobrote, ni predanosti pomoči potrebnim, ni ljubeznivosti ali svobode, ni dobrodelnosti ali katere koli od lastnosti, ki smo jih predstavili, če manjka prvotni vir Božje ljubezni. Ljubezen in ne greh sta razloga za Božjo svobodno odločitev, da postane del človeštva in eden od nas. Tako razumemo, da je utelešenje, Sinovo učlovečenje, večna Božja volja. To ni nekakšen »načrt B«, ki bi ga Bog izumil zaradi človekovega greha. Tudi če ne bi bilo greha, ki bi nas odrešil, bi Bog še vedno postal človek. To je bilo globoko prepričanje Frančiška Saleškega.

Poleg tega utelešenje ni le zgodovinsko dejstvo, ampak neprekinjen dogodek, metafizičen in hkrati oseben. Bog se utelešuje v naši zgodovini na svojo lastno absolutno in brezplačno pobudo.

Zato apostolat in naša predanost poslanstvu dobita poln pomen, saj sta posnemanje tistega, ki je iz ljubezni dal svoje življenje za nas: ljubiti na enak način, z darom svojega življenja, s ponižnostjo, ki jo je Frančišek Saleški imenoval »sestopajoča ljubezen«, vstopati v odnos z drugimi, se z malimi iz ljubezni narediti majhne, da bi jih povzdignili. To je »ekstaza«, to je izstopiti iz sebe in se srečati z drugimi z odnosom služenja, kot je to storil Jezus pri umivanju nog (Jn 13). Ali ko jih je »Jezus poklical k sebi in rekel: 'Kdor hoče biti med vami prvi, naj bo vaš služabnik, [...] Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.'«. (Mt 20,27-28).

V luči Gospodove besede in po zgledu Frančiška Saleškega razumemo don Boskovo očetovstvo kot izraz njegove brezpogojne ljubezni do revnih, zapuščenih in ogroženih mladih.

V naši salezijanski duhovnosti pobožnost in duhovno življenje nista ločena od apostolata in dobroteljnosti. Zato je don Bosko poleg cerkve želel tudi vzgojno-izobraževalni center za svoje mladostnike; okolje, ki bi bilo tako kot Valdocco in kot vse druge salezijanske navzočnosti po svetu dom za najbolj potrebne mladostnike, dvorišče, kjer bi se lahko srečevali s svojimi prijatelji. Na ta način je pristna pobožnost, ki vodi k izvajanju ljubezni do bližnjega, dopolnjena in v celoti uresničena.

Don Bosko želi, da bi nas ljubezen do Kristusa vodila k ljubezni do mladih, kar je salezijanska značilnost našega življenja in stalni izziv za don Boskovo družino danes in vedno.

S potrebo po duhovnem vodstvu

»Spremljamo jih,
da bi v njih dozorelo trdno prepričanje«

Salezijanska družina še naprej izvaja umetnost spremljanja, ki sta jo razvila Frančišek Saleški in don Bosko, vsak v svojem času.

Služba duhovnega voditelja je bila in je v Cerkvi cenjena kot resnično pomemben element salezijanske pedagogike in vzgoje, ki bi ga morali še bolj uresničevati. Gre za spremljanje. Tudi v tej nalogi uresničujemo salezijanska načela, ki smo jih podedovali od Frančiška Saleškega: prijaznost, nežnost, potrpežljivost, poslušanje, čakanje.

Mladi danes, tako kot v vseh časih, čakajo na prijazno roko, ki jim bo pomagala na njihovi poti. Duhovno vodstvo, ki ga je Frančišek Saleški nudil številnim ljudem in jim pomagal hoditi k Bogu v življenjskem položaju, v katerem so se znašli, je don Bosko izvajal pri svojih mladih, ko je vsakega od njih spremljal z ustvarjanjem vzgojnega okolja in osebnim stikom. Ne zaman je don Bosko izumil »majhno besedo v uho«: način, kako vsakemu od njih povedati in predlagati osebno pot svetosti in rasti, da bi postali to, kar je Bog »sanjal« za vsakega od njih.

Razmišljanje o tej službi mladim nas spodbuja, da poglobimo svoje razumevanje tega, kaj osebno spremstvo pomeni za vsakega od nas. To je dragocen način služenja drugim z velikodušnostjo časa, namenjenega poslušanju. V odnosih med ljudmi ni nič bolj cenjenega kot čas, ki ga velikodušno namenimo poslušanju drugih: pustimo

druge obveznosti, druge naloge, ponudimo popolno razpoložljivost za sprejemanje, poslušanje, vodenje, predlaganje, spremljanje.

Ob četrti stoletnici smrti svetega Frančiška Saleškega ne smemo pozabiti na to preprosto in ponižno služenje mladim. Jasno izražamo spoštovanje in pomen, ki ga dajemo njihovem življenju, ko posvečamo svoj čas temu, da smo z njimi, jim prisluhnemo, jih razumemo in jim pomagamo, da v svojem življenju sledijo načrtu, ki jim ga predlaga Bog.

Mi, učenci duhovnosti svetega Frančiška Saleškega in don Boska, s pomočjo mladim v odkrivanju in uresničevanju Božje volje osmišljamo svoj vzgojiteljski in evangelizatorski poklic. To je tudi razlog našega nastanka v Cerkvi in je vzrok, zakaj je Sveti Duh v don Bosku prebudil salezijansko karizmo, ki jo danes živi njegova duhovna Družina.

V pastoralnem spremljanju konkretiziramo in izražamo naklonjenost revnim in zapuščenim mladim. Zagotovo ne gre za isto kulturno okolje, niti za iste ljudi, ki sta jih spremljala Frančišek Saleški in don Bosko, gre pa za iskanje Božje volje v življenju vsakega človeka, vsakega mladega človeka, vsakega prejemnika našega poslanstva. Očitno je, da osebo, ki je pred nami, prepoznamo kot pomembno, ko pustimo druge stvari ob strani in se posvetimo njenemu življenju, njeni zgodbi, njenemu položaju. To je konkreten način uresničevanja don Boskovega gesla: »Da mihi animas, cetera tolle«, ki je za nas danes tako nujno in pomembno, kot je bilo zanj.

V živahnosti salezijanske govornice odkrivamo v don Bosku željo, da bi postal »prijatelj duše« mnogih mladih, tako kot je Frančišek Saleški doživljal duhovno prijateljstvo, ki se je rojevalo v ljudeh, ki jih je spremljal. Don

Bosko si je po zgledu Frančiška Saleškega prizadeval voditi svoje mlade k prijateljstvu z Bogom, središču vsega duhovnega življenja: v vsakdanjem življenju, v najbolj običajnih okoliščinah ter v posebnih in težkih trenutkih. Za te mlade je želel biti prijatelj, ki mu lahko zaupajo, kot prijatelj in oče pa jih je želel približati Bogu. Don Bosko sam pripoveduje:

»Najbolj pa me je ganilo, da so bili številni, ko so prišli na prostost, odločeni živeti drugače, lepše. Vendar so se prav kmalu spet znašli za rešetkami. Skušal sem ugotoviti, zakaj, ter sem prišel do sklepa, da se jim je to zgodilo zato, ker so bili prepuščeni sami sebi. Mislil sem si: ‚Ti fantje bi morali na prostosti najti prijatelja, ki bi zanje skrbel, jih podpiral, jim svetoval ter jih ob nedeljah in praznikih pospremil v cerkev. Morda se potem ne bi vrnili na stare tirnice ali bi se to zgodilo le nekaterim.‘ To misel sem zaupal don Cafassu in skušal z njegovo pomočjo uresničiti. Močno sem zaupal v Gospoda, saj sem vedel, da je brez njegove pomoči ves naš trud zaman.«⁴⁸

Frančišek Saleški v Uvodu v pobožno življenje, ko predlaga, naj poiščemo »prijatelja duše«, da bi lahko hodili skozi življenje, ne postavi nobenih pogojev za sprejem osebe, ki išče vodnika. To je brezpogojna dobrodošlica. To je »salezijanski slog spremljanja«.⁴⁹

»Ko je mlademu Tobiju oče ukazal, naj gre v Rages, je ta dejal: »Pota, ki tja drži, ne poznam.« Oče pa je od-

⁴⁸ J. Bosko, *Spomini*, Salve, 2011, prev. Peter Pavel Bratina, 111.

⁴⁹ V zadnjih letih se je zanimanje za študij spremljanja ponovno povečalo in ne manjka del, ki predstavljajo zanimive predloge za nadaljnje preučevanje. V našem salezijanskem okolju prim. F. Attard - M. A. García (ur.), *L'accompagnamento spirituale. Itinerario pedagogico spirituale in chiave salesiana al servizio dei giovani*, Elle Di Ci, Leumann (Torino) 2014 in tudi J. Crespo-Bueis, (coord.), *Acompañar a los jóvenes*, CCS, Madrid, 2021.

vrnil: »Pojdi in si poišči zanesljivega moža, ki naj gre s teboj!« Enako pravim tudi tebi, draga Filoteja. Ali hočeš res premišljeno stopiti na pot bogoljubosti? Potem si poišči zanesljivega človeka, ki te bo vodil in ti kazal pot. To je opozorilo vseh opozoril. »Išči, kakor hočeš«, pravi pobožni Janez Avilski, »Božje volje ne boš nikdar odkril tako gotovo kakor po poti ponižne pokorščine, ki so jo vsi bogoljubni ljudje preteklih časov tako zelo priporočali in upoštevali.«⁵⁰

Tudi iskanje prijateljev duše, ki nas spremljajo na naši poti, bi bil lep sad tega salezijanskega stoletnega jubileja. Don Bosko je vse to še posebej upošteval in dosegel z brezpogojnim sprejemanjem, skrbjo za okolje in navzočnost, prijateljstvom, naklonjenostjo, zaupanjem, iskanjem dobrega vsakega človeka, poslušanjem Boga, ki nam je na pot postavil prav tisto osebo, ki nas lahko spremlja. Don Bosko v Spominih na oratorij v svoji lastni izkušnji prikaže veliko vrednost spremljanja v svojem življenju, zlasti v nekaterih odločilnih trenutkih. Pravi:

»Gospod Cafasso je bil že šest let moj duhovni voditelj. Če sem v življenju storil kaj dobrega, dolgujem to njemu. Po nasvet sem šel pred vsako odločitvijo, vsakim načrtom, vsako usmeritvijo svojega duhovniškega dela.«⁵¹

Frančišek Saleški je o tem pisal v svoji Filoteji:

»Zate mora biti voditelj vedno angel. To se pravi, ko ga najdeš, da ne imej za navadnega človek in ne zaupaj niti njemu niti njegovi človeški vednosti, ampak Bogu, ki ti bo pomagal in ti po njem govoril, ko bo polagal v njegovo srce in v njegova usta, kar zahteva tvoja sreča.

⁵⁰ *Uvod v pobožno življenje*, I, 4.

⁵¹ J. Bosko, *Spomini*, Salve, 2011, 111.

Zato ga poslušaj kakor angela, ki prihaja iz nebes, da te tja vodi. Z njim se pogovarjaj iskreno, odkritosrčno in zaupljivo. Jasno ter brez varanja in prikriivanja mu razodeni, kar je v tebi dobrega in slabega. Le tako bo tvoje dobro preverjeno in bolj na varnem, slabo v tebi pa se bo dalo popraviti in ozdraviti. V svojih bridkostih boš dobila olajšanje in moč, v svojih tolažbah umerjenost in urejenost. Vanj imej popolno zaupanje, združeno s svetim spoštovanjem, tako da spoštovanje ne bo zmanjševalo zaupanja, zaupanje pa ne bo oviralo spoštovanja. Zaupaj mu s takim spoštovanjem, kakršnega ima hči do očeta, in spoštuj ga z zaupanjem, ki ga ima sin do matere. Skratka, to prijateljstvo naj bo trdo in prisrčno, vse sveto, vse posvečeno, vse Božje in duhovno.«⁵²

Ob koncu bivanja v cerkvenem konviktu v Turinu je don Bosko želel, da bi Božja volja vodila njegove korake pri tem, kar je moral začeti, in se je zaupal presoji osebe, ki ga je najbolje poznala in ga je lahko vodila: don Cafassa. V kratkem pogovoru z njim, o katerem poročam v nadaljevanju, nam don Bosko pokaže, kako je v celoti usvojil, kar je Frančišek Saleški učil o ravnodušnosti, iskrenem iskanju in poslušnosti pri spremljanju. Pokaže nam način življenja, ki bi ga morali sami udejanjiti, preden ga začnemo obravnavati kot predlog, ki ga je treba nasloviti na druge.

»Nekega dne me je gospod Cafasso povabil v svojo pisarno in mi rekel:

- Čas vašega dodatnega izobraževanja se je iztekkel. Zdaj vas čaka delo. Vendar je veliko možnosti za delo v Gospodovem vinogradu. Kam vas najbolj vleče?

- Kamor mi boste svetovali.

- Tri možnosti imava: kaplan v Buttiglieri pri Astiju,

⁵² *Uvod v pobožno življenje*, I. 4.

profesor moralke v tukajšnjem zavodu, upravnik male bolnišnice svete Filomene, ki nastaja poleg zavetišča. Kaj boste izbrali?

- Kar je po vaši presoji zame najprimernejše.

- Kaj ne čutite kakšnega posebnega nagnjenja do enega ali drugega mesta?

- Vleče me k mladim. To veste, odločite pa, kakor hočete. V vašem nasvetu bom videl Božjo voljo.

- Kaj vam v tem trenutku roji po glavi? Kaj vidite v svoji domišljiji?

- Zdi se mi, da stojim sredi množice fantov, ki me prosijo, naj jim pomagam.

- Zdaj greste domov na počitnice. Ko se vrnete, vam povem, kam pojdete.

Po počitnicah je gospod Cafasso nekaj tednov čakal, ne da bi mi kaj rekel. Molčal sem tudi jaz.

- Zakaj me ne vprašate, kam boste šli?, me je ustavil nekega dne.

- Ker želim izpolniti Božjo voljo, pokazali pa mi jo boste vi. Na to ne maram vplivati.

- Pripravite kovček in pojdite h gospodu Borelu v zavetišče. Postali boste upravnik majhne bolnišnice sv. Filomene. Skrbeli boste tudi za zavetišče. Medtem vam bo Bog pokazal, kaj morate storiti za mlade.

Na prvi pogled je bila ta odločitev v nasprotju z mojimi nagnjenji. Moral sem prevzeti vodenje bolnišnice, poleg tega pa še pridiganje in spovedovanje v tej ustanovi, ki je gostila štiristo deklet. Kako naj najdem čas za oratorij? In vendar je bila to Božja volja. Tako je pokazala prihodnost.«⁵³

⁵³ J. Bosko, *Spomini*, Salve, 2011, 121.

V primerjavi z duhovnostjo Frančiška Saleškega in z don Boskovimi izkušnjami, kar zadeva spremljanje, odkrivamo, da je naš vzgojni slog »duhovna mistagogija«, ki se zavzema za drugo osebo na način vzgojnega prijateljstva, s pomočjo katerega razsvetljuje, uvaja v notranje življenje in ustvarja odnos z Bogom; z načinom življenja in prijateljskim, veselim, tesnim odnosom, ki ni površen, ampak zmore spremljati vsakega človeka na poti, ki vodi k Božji ljubezni. Salezijanski spremljevalec pa mora imeti in gojiti tudi držo, ki je lastna tistim, ki živijo preventivni sistem in pastoralno dobrodelnost.⁵⁴

⁵⁴ Prim. A. Giraudo, *Direzione spirituale in san Giovanni Bosco. Connotazioni peculiari della direzione spirituale offerta da don Bosco ai giovani*, v: *Connotazioni peculiari della direzione spirituale offerta da don Bosco ai giovani*: F. Attard - M. A. García (ur.), *L'accompagnamento spirituale. Itinerario pedagogico spirituale in chiave salesiana al servizio dei giovani*, Elle Di Ci, Leumann (Torino 2014), 160: »Don Bosko je vzor: v sebi želi prepoznati vzgojitelja, spovednika in duhovnega voditelja; vztraja pri ljubeznivem sprejemu, prijaznosti, velikodušnosti in skrbi za ljudi, intenzivnosti izkazane naklonjenosti, da bi mladi imeli zaupanje in zaupanje ter sodelovali pri oblikovalnem delovanju z voljno in prisrčno poslušnostjo«.

»Vse iz ljubezni«

Da bi »bili vedno bolj odgovorni v občutljivem procesu rasti svoje človeškosti v veri«

Prvina, ki je prisotna v vsej salezijanski duhovnosti Frančiška Saleškega, je velika vrednost, ki jo ima molitev.

Na teh straneh sem že omenil nekatere oblike izražanja pobožnosti, na primer do Srca Jezusovega, do temeljne drže zaupanja, do prepuščanja v roke Previdnosti, do zavesti, da imamo v sebi »notranje svetišče«, do prijateljstva z Bogom, ki ga moramo gojiti, in do dobrote Boga, ki nikoli ne odkloni svoje pomoči tistim, ki storijo vse, kar lahko, in ki so zvesti v majhnih stvareh.

V vsem tem je mogoče zaznati vir in izraz pastoralne gorečnosti Frančiška Saleškega, njegove potrpežljivosti z vsemi, njegove dobrote, optimizma, trdnosti in tudi njegove želje, da bi vsem posredoval veselo novico evangelija. Vse je sad njegovega odnosa z Bogom, globokega in preprostega hkrati, vsakdanjega in živetega kot pravo prijateljstvo. Njegovo molitveno življenje je njegova osebna zgodba o ljubezni z Bogom, o njenem napredovanju in vajah, ki naj bi preprečile, da bi se njegov odnos s Srcem njegovega srca, središčem njegovega življenja, ohladil.

Za Frančiška Saleškega je molitev – komunikacija z Bogom – kot človekovo srce, ki govori z Gospodovim srcem. To je molitev utelešene duhovnosti. Bog ni le Bog človeškega srca, ampak tudi »prijatelj človeškega srca«.

Molitev nam omogoča, da najdemo Božje srce in svoje srce upodobimo po njegovem.

»Združimo svojo voljo z Bogom, da bi okusili in začu-

tili sladkost njegove nerazumljive dobrote, kajti z vrha te lestve nam Bog, ki se sklanja k nam, daje poljub ljubezni in nam daje okusiti svete prsi svoje sladkosti, boljše od vina«. ⁵⁵

Frančišek Saleški živi molitev kot dialog src, v katerem ima pobudo Bog.

»Nikoli ni bolj prijetno darilo, kot če nam ga podari prijatelj. Najnežnejši ukazi postanejo strogi, če jih nalaga tiransko in kruto srce, zelo sladki pa se nam zdijo, če jih narekuje ljubezen. Služenje se je Jakobu zdelo kraljevsko, saj je izhajalo iz ljubezni. Mnogi se držijo zapovedi kot tisti, ki jemljejo zdravila, torej bolj zaradi strahu pred smrtjo in prekletstvom kot zaradi veselja, da bi bili všeč Bogu. Nasprotno, srce v ljubezni ljubi zapovedi, in čim težje so, tem bolj so mu všeč in prijetne, ker tako bolj osrečuje Ljubljenega in mu daje večjo čast«. ⁵⁶

Gre za to, da ljubimo Božjo voljo, jo uresničujemo in v molitvi najdemo najboljšo oporo za njeno uresničitev. Ključ do te duhovnosti je molitev, da bi bili s tistim, za katerega vemo, da nas ljubi; da bi se utrip našega srca ujemal z Učiteljevim utripom kot pri ljubljenem učencu, da bi kontemplirali - saj molitev ni veliko razmišljanja, ampak veliko ljubezni; in da bi počivali v njem, da bi si povrnili in ponovno odkrili moč za nadaljevanje ljubezni.

⁵⁵ Prim. *Razprava o Božji ljubezni*, XI, 12, z očitnim sklicevanjem na Vp 1,2.

⁵⁶ Prav tam, VIII, 5.

Dobrodelnost kot merilo naše molitve

Dobrodelnost je merilo naše molitve, saj se naša ljubezen do Boga kaže v ljubezni do bližnjega. Tu srečamo »molitev življenja«, ki je bila tako pomembna za svetega Frančiška Saleškega.⁵⁷ Sestavljena je iz tega, da vse svoje dejavnosti opravljamo v ljubezni in iz ljubezni do Boga, tako da vse naše življenje postaja nenehna molitev. Kdor dela dobra dela, obiskuje bolnike, pomaga na dvorišču, si vzame čas za druge in jih posluša, sprejema ljudi v stiski, ... ta moli. Obveznosti in opravki ne smejo preprečiti združitve z Bogom, in kdor prakticira to obliko molitve, ne bo pozabil na Boga. »Ko se dva ljubita,« sklene Frančišek Saleški, »so njune misli vedno usmerjene drug k drugemu.«

Preprosta sredstva, ki jih predlaga za doseganje zedinjenja z Bogom - tema, ki je tako draga naši duhovnosti don Boskovih sinov in hčera -, prepoznavamo v praksah pobožnosti, ki jih je don Bosko predlagal svojim fantom in prvim salezijancem. Tistim, ki se ukvarjajo s posvetnimi stvarmi, svetuje, naj si poiščejo trenutke, tudi zelo kratke, da bi s kratkimi vzdihmi in dobrimi mislimi združili svoje srce z Bogom ali se zavedli Boga v svojem duhu. Medtem ko smo sredi pogovorov ali dejavnosti, lahko vedno ostajamo v Božji navzočnosti. Tako prava molitev ne zanemarja obveznosti vsakdanjega življenja.

Tisti, ki so to doživeli, priznavajo, da je Frančišek Saleški živel to, kar je svetoval in učil druge. Kar je storil, je storil za Boga in v Bogu. Ta »dejavna molitev« se mu

⁵⁷ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 160.

je zdela boljša od drugih. Ko je bil preobremenjen z nalogami in obveznostmi, skoraj ni posvečal časa formalni molitvi: »njegovo življenje je bilo ena sama neprekinjena molitev«. ⁵⁸

Frančišek Saleški v svojem Uvodu v pobožno življenje predstavlja stopnje molitve po vzoru svete Terezije Velike (ustna, miselna, kontemplativna in molitev molka). Za našo vsakdanjo prakso bi bilo vredno raziskati vrednost meditacije pri Frančišku Saleške. Pravi namreč, da tako kot se ura navija, da se ne bi ustavila, tudi molitev in čas, posvečen Gospodu v meditaciji in izpraševanju vesti, ter druge pobožne prakse ohranjajo pri življenju našo gorečnost, apostolsko vnemo in željo, da bi pripadali Bogu. Priporoča, da najdemo trenutke, ko se umaknemo v svoje srce, stran od vrveža in aktivizma, ter se z Bogom pogovorimo od srca do srca.

»Ni je ure, pa naj bi bila še tako izvrstna, ki je ne bi bilo treba naviti in napeti po dvakrat na dan, zjutraj in zvečer. Razen tega jo je treba vsaj enkrat na leto popolnoma razstaviti, jo očistiti rje, ki se je nabrala, uravnati skrivljene dele in nadomestiti izrabljene. Prav tako mora človek, ki ima resnično skrb za ljubo srce, to srce zjutraj in zvečer spet dvigniti k Bogu z že omenjenimi vajami. Poleg tega mora večkrat pregledati svoje stanje, ga izravnati in popraviti. Končno mora enkrat na leto razstaviti in natančno pregledati vse njegove dele, to se pravi, vsa njegova nagnjenja in strasti, da popravi vse njegove morebitne napake. In kakor namaže urar s finim oljem kolesje, vzmeti in vzvode svoje ure, da se gibljejo bolj gladko in da so manj podvrženi rjavenju, tako mora bo-

⁵⁸ Prim. M. Wirth, *San Francesco di Sales*, 160. Wirth v opombi navaja to dejstvo v pismu Chantalove matere Dom Jean de Saint-Françoisu, v Jeanne-Françoise Frémyot de Chantal, *Correspondance*, t. II, 305.

goljubna oseba, potem ko je razstavila svoje srce, to naljiti v zakramentih spovedi in svetega obhajila. Ta vaja bo popravila moči, ogrela bo tvoje srce, dala bo znova ozeleneti tvojim dobrim sklepom in vzcveteti krepostim tvojega duha.«⁵⁹

Ko je proces pristen, molitev vodi k dejanjem in obratno. Dodana vrednost je, da se molitev izvaja s preprostostjo in odpovedjo, ki jo je učil Frančišek Saleški: »ničesar ne zahtevati, ničesar ne zavriniti«. Takšna drža pomaga očistiti globoko motivacij hoje za Gospodom. Omogoča, da nas vodi Bog, in nam zagotavlja pristno svobodo.

To je drža Marije, Jezusove matere. Obrnimo se k tej Materi, priključimo njeno materinsko ljubezen.

Omenil bom to le na kratko in jedrnato, vendar bi rad poudaril, da človekova rast v veri najde poseben zgled v Mariji, Jezusovi materi.⁶⁰

Sveti Frančišek Saleški je določil, da bo imel red sester Marijinega obiskanja ki ga je ustanovil skupaj z Ivano Šantalsko, za svoj simbol srce, prebodeno z dvema puščicama, okronano s križem, obdano s trnovo krono in z vklesanima svetima imenoma Jezusa in Marije.

Predvsem se Marija v teologiji Frančiška Saleškega pojavi v podobni obliki, kot bo značilna za teologijo drugega vatikanskega koncila. Marija je v srcu Cerkve. Njeno poslanstvo je, da vse pritegne in pripelje k svojemu Sinu.⁶¹ Zato Frančišek Saleški spodbuja ljudi, naj se kot učenci združijo z Marijo, da bi prejeli vir edinosti, Svetega Duha.

»S posebno ljubeznijo izkazuj čast, češčenje in spo-

⁵⁹ *Uvod v pobožno življenje*, V, 1.

⁶⁰ Eunan McDonnell, *God desires you*, 127-135.

⁶¹ Prim. OEA XXVI, 266 in Eunan McDonnell, *God Desires You*, 128.

štovanje sveti in slavni Devici Mariji! Je mati našega vzvišenega Očeta in s tem naša babica. Zatekajmo se k njej kakor njeni vnučki, s popolnim zaupanjem hitimo v njeno naročje! V vsakem trenutku in vsakem položaju kličimo to milo Mater, sklicujmo se na njeno materinsko ljubezen in si prizadevajmo posnemati njene čednosti! Imejmo do nje zares otroško srce«. ⁶²

Poleg tega je Marija, vzornica vseh kreposti, predstavljena kot »oblečena v Kristusa«, hodi po poti ponižnosti kot njen Sin. S svojo popolno odvisnostjo od Boga in razpoložljivostjo zanj je Marija deležna Božje velikodušnosti v izobilju. Ko v svojem Magnifikatu poje o ponižnosti služabnice, je to zato, ker je pritegnila Božji pogled.

Končno se salezijanska značilnost pobožnosti do Device, naše matere in vodnice, ujema z zaupanjem, ki ga je don Bosko polagal v Marijo kot tolažnico, brezmadežno in pomočnico vseh bratov njenega Sina. Marija sodeluje v Božjem načrtu odrešenja in po besedah Frančiška Saleškega je Bog »dal Mariji, da je šla skozi vse življenjske stanove, da bi vsi v njej našli tisto, kar potrebujejo za pravilno življenje v lastnem stanu življenja«. ⁶³

V njej vidimo, kaj je Bog pripravljen storiti s svojo ljubeznijo, ko najde voljna srca, kot je Marijino. Ko se izprazni, prejme Božjo polnost. S tem, ko ostaja na razpolago Bogu, napravlja prostor, da Bog v njej uresničuje velike stvari.

Kontemplacija Marije, njenega življenja in njenega *da* Bogu nas vabi, da se tudi mi odpremo Božji ljubezni v zavesti, da Jezusovo srce na drevesu križa zre na nas in nas ljubi. V Mariji vidimo dokončano resnično usodo našega srca, ki je združeno z Božjim srcem.

⁶² *Uvod v pobožno življenje*, II, 16.

⁶³ OEA IX, 342 v Eunan McDonnell, *God Desires You*, 134.

Francišek Saleški, krščanski humanist, ki posreduje Boga

Frančišek Saleški je v kulturnih krogih našega sveta morda najbolj znan še po eni lastnosti: je zavetnik novinarjev.

V času, ko komunikacija poteka na toliko načinov in so njihove prednosti ter pomanjkljivosti nesporne, se Francišek Saleški odlikuje po vrednoti, ki daje novinarskemu poklicu dostojanstvo: po tem, da je iskal in širil resnico.

Ko je papež Pij XI. leta 1923 razglasil Frančiška Saleškega za zavetnika novinarjev,⁶⁴ je navedel njegove glavne značilnosti komunikatorja. S svojimi spisi je drugim pokazal zanesljivo in preprosto pot krščanske popolnosti.

Pokazati, kot je to storil Francišek Saleški, da je svetost namenjena vsem in da je popolnoma združljiva z vsemi službami in pogoji civilnega življenja, pomeni tudi znati posredovati vsebino vere in religije v preprostem, razumljivem in prijetnem jeziku. To je salezijanska krepost in značilnost sporočanja resnice z vsemi možnimi sredstvi, da bi oznanilo doseglo vse in vsem pomagalo razumeti sporočilo, ki naj bi ga posredovalo.

Željo po posredovanju resnice evangelija sta pri Frančišku Saleškem spremljali ustvarjalnost in izvirnost brez primere, ki se je kazala na primer v plakatih, ki jih je obešal na javnih mestih ali raznašal od vrat do vrat, ko ni imel prižnice, da bi lahko katehetiziral Božje ljudstvo, ki

⁶⁴ Pij XI., enciklika »*Rerum omnium perturbationem*« o svetem Frančišku Saleškem, Rim, 26. januar 1923.

mu je bilo zaupano kot pastirju. Na ta preprost, svoboden in dostopen način je bil navzoč med ljudmi.

Pij XI. je v svoji encikliki ob tretji stoletnici smrti Frančiška Saleškega navedel temeljna načela, ki so še vedno veljavna in vredna upoštevanja kot zgled poštenege, strokovnega in odkritega ravnanja.

»Želimo pa, da bi te slovesne obletnice [tretje stoletnice smrti Frančiška Saleškega] še posebej koristile vsem katoličanom, ki z izdajanjem časopisov ali drugih spisov prikazujejo, spodbujajo in branijo krščanski nauk. V svojih razpravah morajo posnemati in ohranjati tisto živahnost, združeno z zmernostjo in dobrotlostjo, ki je lastna Frančišku. S svojim zgledom jih namreč jasno uči, kako naj ravna. Najprej naj z največjo prizadevnostjo študirajo in, kolikor zmorejo, pridobivajo znanje o katoliškem nauku. Pazijo naj, da ne bi spregledali resnice in je pod pretvezo, da ne bi užalili nasprotnikov, ne bi omilili ali prikrili. Skrbijo naj za enako obliko in eleganco govora ter si prizadevajo, da bi svoje misli izrazili z bistrostjo [tj. jasnostjo, preglednostjo, razumljivostjo] in okrasjem besed, da bi se njihovi bralci lahko navdušili nad resnico. Če se je treba boriti z nasprotniki, naj vedo, kako ovreči napake in se zoperstaviti izmišljotinam prevarantov, vendar tako, da pokažejo, da jih spodbuja pravičnost, predvsem pa dobrotlost. In ker ni znano, da bi bil Saleški z javnim in slovesnim dokumentom tega apostolskega sedeža imenovan za zavetnika zgoraj omenjenih katoliških piscev, mi, ki izkoriščamo to ugodno priložnost, z gotovim znanjem in zrelim premislekom, s svojo apostolsko avtoriteto s to encikliko razglašamo svetega Frančiška Saleškega, ženevskega škofa in cerkvenega učitelja, za nebeškega zavetnika vseh njih, ne glede na vse nasprotno.«⁶⁵

⁶⁵ Prav tam. Poševni tisk je moj.

Tu imamo dragoceno zavezanost resnici in njenemu širjenju, v salezijanskemu slogu dobrote in blagosti, v preprostem oznanjevanju, v poštem namenu, da bi oznanjevanje resnice doseglo vsakogar in vedno iskalo dobro ljudi.

Razglašanje in oznanjevanje vere ima poleg tega, kar smo pravkar povedali, še en pomemben vidik, ki mu je bil Frančišek Saleški zvest. Kot ženevski škof je vedno skrbel za evangelizacijo Božjega ljudstva in zlasti za katehezo. Kot don Boskova družina ne smemo izgubiti ali pozabiti te karizmatične vrednosti. Del naše karizme je posredovanje evangeljskega sporočila, da prešlo v življenje. Salezijanska kongregacija, salezijanska družina, se je rodila iz preprostega katekizma.⁶⁶ Cerkev je pred kratkim uvedla službo kateheta.⁶⁷ S temi obeti se nam ponuja čudovita priložnost za oživitev naše evangelizacijske razsežnosti.

Ne pozabimo, da je tudi don Bosko s sredstvi, ki jih je imel takrat na voljo, v štiridesetih letih izdal 318 pisnih del, saj je bil tako kot Frančišek Saleški prepričan, da lahko dobra beseda ali bogato branje naredita veliko dobrega. Vsi naporji zanj niso bili nič, da bi dosegel dobro in odrešenje človeka.

Frančišek Saleški je vedno želel priti do vseh in oznanjati odrešenje in osvoboditev, ki ju ponuja Božja ljube-

⁶⁶ Srečanje z Bartolomejem Garelijem v cerkvi San Francesco d'Assisi, 8. december 1841: »Vstal sem in naredil znamenje svetega križa za začetek, toda moj gojenec se ni prekrižal, ker se ni znal. Pri tistem prvem krščanskem nauku sem se pomudil, da bi ga naučil narediti znamenje križa in spoznati Boga Stvarnika ter namen, za katerega nas je ustvaril. [...] To je začetek našega oratorija, ki je – blagoslovljen od Gospoda – začel rasti tako, kakor si tedaj gotovo ne bi mogel predstavljati.« Prim. j. Bosko, *Spomini*, Salve, 1996, 84.

⁶⁷ Prim. Frančiškovo apostolsko pismo v obliki »motu proprio« *Antiquum ministerium* o uvedbi službe kateheta, Rim, 10. maj 2021.

zen. Ta namera se je uresničila v njegovi posebni pastoralni ljubeznivosti in gorečnosti, ko je na različne načine obiskoval, se srečeval, iskal in spodbujal ljudi. Ustanovitve reda Marijinega obiskanja skupaj z Ivano Šantalsko nam v jeziku tistega časa govori o »Cerkvi, ki gre ven iz hiše«, kot pravi papež Frančišek. O Cerkvi, ki gre naproti vsem, ki želijo prisluhniti Jezusovemu sporočilu.

Podoba don Boska, ki med tednom obiskuje fante na njihovih delovnih mestih, podoba Frančiška Saleškega, ki je obiskoval svoje farane in pod vrati njihovih domov puščal sporočilo vere in ljubezni do Boga, navdihujoča podoba Device Marije, ki je obiskala svojo sorodnico Elizabeto, nas morajo spodbujati, navduševati in skoraj izzivati.

Zaključek

Kot salezijanska družina moramo tudi mi izraziti »karizmo obiskovanja« kot željo, ki jo nosimo v srcu, da bi jo oznanjali, ne da bi čakali, da drugi pridejo k nam; da bi šli v prostore in kraje, kjer živi toliko ljudi, ki jim lahko prijazna beseda, srečanje, pogled poln spoštovanja odprejo obzorja za boljše življenje.

Skratka, iti naproti mladim, kjer koli in kakor koli so, je še naprej naša najbolj značilna lastnost, ki potrjuje don Boskov namen in voljo, da bi ljubili to, kar ljubijo mladi, da bi oni lahko ljubili to, kar ljubimo mi, da bi širili salezijanskega duha, našo »možnost Valdocco«, kamor koli nas vodi želja biti z mladimi, živeti pravi »salezijanski zakrament prisotnosti« in zavezo, da bomo izvajali »majhne vaje v dobroti«.

Tako smo se rodili in tako želimo slediti don Bosku, ki je v Frančišku Saleškem našel vzor in sorodno dušo, nekakšno sorodno dušo.

Naj nam obletnica, ki jo praznujemo letos, pomaga, da bomo še naprej rasli v svoji predanosti revnim in zapuščenim mladim s salezijansko karizmo don Boska, prežeto z duhom svetega Frančiška Saleškega.

Ángel Fernández Artime, SDB

VRHOVNI PREDSTOJNIK

DA PONOVRNO PREBERETE IN RAZMISLITE TER PUSTITE SVOJEMU SRCU, DA SE SPOČIJE

Ta komentar o Vezilu 2022 zaključujem z nekaterimi mislimi svetega Frančiška Saleškega, don Boska, papeža Frančiška in tudi nekaterih vrstic iz tega, kar sem napisal. Izbrali smo jih zato, da bi nam pomagali ponovno prebrati in razmisliti o Vezilu in da bi, če jih pustimo vstopiti v srca, obrodile sadove v naših življenjih.

Naj me v vsem vodi ljubezen in nežnost svetega Frančiška Saleškega.

»Nič na silo« je čudovit predlog, vabilo, ki ga je treba sprejeti kot dragoceno pravilo osebnega življenja.

Kot tridentinski škof, promotor katoliške reforme, vzgojen v boju proti mlačnosti vere, je izbral pot srca in ne pot sile. In ni storil ničesar drugega, kot da je premišljeval in živel Božjo držo.

Bog s svojo milostjo deluje s silo, vendar ne zato, da bi prisilil ali primoral, ampak da bi pritegnil srce, ne da bi prestopal mejo, ampak da bi ljubil našo svobodo.

Bog, kot je rad govoril Frančišek Saleški, nas priteguje k sebi s svojo nežno pobudo, včasih kot poklic ali klic, včasih kot glas prijatelja, kot navdih ali povabilo, včasih pa kot »preprečevanje«, saj vedno predvideva. Bog se ne vsiljuje: potrka na naša vrata in čaka, da mu odpremo.

Menimo, da ni mogoče izobraževati brez svetega spoštovanja svobode vsakega posameznika. Kjer se svoboda posameznika ne spoštuje, je Bog odsoten.

Moč Božje privlačnosti, ki je mogočna, a ne nasilna, je v nežnosti njegove privlačnosti.

Salezijanska mistika, ta ljubezen do Boga, o kateri govorimo, še zdaleč ne izključuje ljubezni do drugih, ampak jo zahteva.

Človek, mlad človek, vsak človek, vsi mi nosimo v svojem bitju zapisano potrebo po Bogu, željo po Bogu, »domotožje po Bogu«.

Bog je navzoč in se vsakemu človeku predstavi v tistih trenutkih njegovega življenja, ki jih izbere samo On sam in na način, ki ga pozna samo Bog.

Tako Frančišek Saleški kot don Bosko sta vsakdanje življenje spremenila v izraz Božje ljubezni, ki jo prejemo in tudi vračamo. Naši svetniki so želeli približati odnos z Bogom življenju in življenje odnosu z Bogom. To je predlog »svetosti za sosednjimi vrati« ali »svetnikov

srednjega sloja«, o katerem nam tako rad govori papež Frančišek. »Rad vidim svetost v potrpežljivem Božjem ljudstvu: v starših, ki s tolikšno ljubeznijo vzgajajo svoje otroke, v moških in ženskah, ki z delom prinašajo kruh domov, v bolnikih, v ostarelih redovnicah, ki se še vedno smeji. V tej vztrajnosti, da nadaljujem dan za dnem, vidim svetost militantne Cerkve. To je pogosto svetost »sosedov«, tistih, ki živijo blizu nas in so odsev Božje navzočnosti, ali, če uporabimo drug izraz, »svetnikov srednjega sloja«.

Bog nas ne ljubi zato, ker smo dobri, ampak zato, ker je On dober.

Izpolnitve Božje volje ne dosežemo z občutki »nevrednosti«, ampak z upanjem v Božje usmiljenje in dobroto. To je salezijanski optimizem.

Frančišek Saleški na Božjo ljubezen odgovarja z ljubeznijo.

Ljubil te bom, Gospod, vsaj v tem življenju, če mi ne bo dano ljubiti tebe v večnem življenju; vsaj tukaj te bom ljubil, o Bog, in vedno bom upal na tvoje usmiljenje.

Kriza Frančiška Saleškega je razkrila najgloblji del njegovega bitja: srce, zaljubljeno v Boga.

Prepričanje, da Božja ljubezen ne temelji na dobrem počutju, ampak na izpolnjevanju volje Boga Očeta, je v središču duhovnosti Frančiška Saleškega in mora biti vzor celotni don Boskovi družini.

Potujte od Božjih tolažb k Bogu viru tolažb, od navdušenja k resnični ljubezni.

Premaknite se od zaljubljenosti k resnični ljubezni do drugih.

Vse delajte iz ljubezni, nič iz strahu, saj nas k ljubezni spodbuja Božje usmiljenje in ne naše zasluge.

Če je sveti Avguštin rekel, da je »naše srce nemirno, dokler ne počiva v tebi«, bi po misli Frančiška Saleškega lahko rekli z von Balthasarjem, da je »tvoje srce [Bog] nepotrpežljivo, dokler ne počivamo v tebi in se čas in večnost ne potopita drug v drugega.«

Don Bosko želi, da bi nas ljubezen do Kristusa vodila k ljubezni do mladih, kar je salezijanska značilnost naše-ga življenja in stalni izziv za don Boskovo družino danes in vedno.

Njegovo molitveno življenje je njegova osebna zgodba o ljubezni z Bogom.

Za Frančiška Saleškega je molitev – komunikacija z Bogom – kot človekovo srce, ki govori z Gospodovim srcem. To je molitev utelešene duhovnosti.

Molitev nam omogoča, da najdemo Božje srce in svoje srce prilagajamo njegovemu.

Dobrodelnost je merilo naše molitve, saj se naša ljubezen do Boga kaže v ljubezni do bližnjega.

To je »molitev življenja«: vse svoje dejavnosti opravljamo v ljubezni in iz ljubezni do Boga. Tako vse naše življenje postane nenehna molitev.

Najti moramo čas, da se umaknemo v svoje srce, stran od vrveža dejavnosti, in se z Bogom pogovarjamo od srca do srca.

V njej [Mariji] vidimo, kaj je Bog pripravljen storiti s svojo ljubeznijo, ko najde voljna srca, kot je Marijino. Ko izprazni sebe, prejme polnost ljubezni. Ko se izprazni, prejme Božjo polnost. Ker ostaja na voljo Bogu, pušča prostor, da Bog v njej uresniči velike stvari.

Ángel Fernández Artime
Vežilo 2022
»VSE DELAJTE IZ LJUBEZNI, NIČ IZ PRISILE«
Sv. Frančišek Saleški

Naslov izvirnika:
Strenna 2022
«FATE TUTTO PER AMORE, NULLA PER FORZA»
San Francesco di Sales
© Sede Centrale Salesiana, Roma

Prevod:
s. Mojca Šimenc, FMA
Priprava za tisk:
Bos&Graf
Izdajatelj:
© Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Založba:
Salve d.o.o. Ljubljana

Naklada:
200 izvodov

Ljubljana 2022

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-789.64-584
27-584Frančišek Saleški

FERNÁNDEZ Artime, Ángel, 1960-

»Vse delajte iz ljubezni, nič iz prisile« sv. Frančišek Saleški : vežilo 2022 : ob četrty stoletnici smrti svetega Frančiška Saleškega / Ángel Fernández Artime ; prevod Mojca Šimenc. - Ljubljana : Salve, 2022

Prevod dela: "Fate tutto per amore, nulla per forza" san Francesco di Sales
ISBN 978-961-289-125-1
COBISS.SI-ID 93769475

Video predstavitev
Vezila

YOUTUBE DON BOSKO SLOVENIJA
Vezilo 2022

9

789612891251

Cena: 4 EUR

salve

